

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΔΕΥΤΕΡΑ 9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 1-2

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

ΕΠΙ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

Αριθμ. Πρωτ. 5021
Διεκπ. 3389

Ἐν Ἀθήναις 28 Δεκ. 1932

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
πρὸς τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης
Ἀρχιεπισκοπῆς

Τὸ νέον ἔτος εὐρίσκει καὶ πάλιν ἐν μεγάλῃ κρίσει τὸν κόσμον δλόκληρον, αἱ δ' ἐλπίδες, αἱ ὁποῖαι διετυπώθησαν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ λήξαντος ἔτους, περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως, διεψεύσθησαν. Αἱ διασκέψεις τῶν Μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν τῆς γῆς, δὲν ἀπέδωκαν τὰ προσδοκῆθέντα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, καὶ νομίζει τις ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἀκατασχέτως φέρεται πρὸς τὴν καταστροφὴν, ἡ ὁποία θὰ σημάνη τὴν καταστροφὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῶσων αἰώνων καὶ τῶν καταπληκτικῶν προόδων του. Οὐδέποτε, ἀληθῶς, ἔανθρωπος εὐρέθη εἰς τοιοῦτον ὕψος ἀκμῆς, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐφευρέσεων καὶ τῶν βιομηχανικῶν καὶ τεχνικῶν προόδων, ὅσον σήμερον, ἀλλ' ἡ ἐξαπολυθεῖσα διὰ τοῦ παγκοσμίου πολέμου λαίλαψ, ζητεῖ νὰ θάψη ὑπὸ ἐρείπια πάντα ταῦτα.

Ὡς ἦτο δὲ ἐπόμενον καὶ ἡ φιλότιμη ἡμῶν πατρίς, ἡ Ἑλλάς, ὑφίσταται τὰς συνεπείας τῆς παγκοσμίου κρίσεως, καὶ διατρέχει καὶ αὐτὴ τὸν κοινὸν κίνδυνον, πολλῶ μᾶλλον ὅτι, ὡς συμβαίνει καὶ ἀλλαχοῦ, ζητούν νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τῆς κρίσεως οἱ εἰσηγηταὶ ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν, οἱ ἔποιοι δὲν συλλογίζονται ὅτι θὰ ταφοῦν καὶ οἱ ἴδιοι ὑπὸ τὰ ἐρείπια.

Καὶ ἂν μὲν ἡ κρίσις ἦτο ἀπλῶς ἐξωτερικὴ, δὲν θὰ ἐνέπνεε σοβαροὺς φόβους, ἀλλ' ἡ κρίσις εἶναι κυρίως εἰπεῖν, θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ. Ἄς μὴ νομισθῇ τοῦτο ἀπλή ἔκφρασις, διότι πρόκειται περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς αἰτίας τῆς παρούσης καταστάσεως τοῦ κόσμου καὶ εἰδικῶς τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Ἄς θέσῃ ἕκαστος τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἄς ἐξετάσῃ εἰλικρινῶς ἑαυτὸν καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου, νὰ πεισθῇ ὅτι ἤλλαξε φυσιογνωμίαν ἡ ζωὴ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Πράγ-

ματα, τὰ ὁποῖα προῦκάλουν ἄλλοτε τὴν γενικὴν κατάκρυσιν, ἀναφανδὸν σήμερον ἐμφανίζονται. Τὰ πορνογραφικὰ δημοσιεύματα, ἐλευθέρως κυκλοφοροῦντα μεταξὺ τῶν νέων καὶ νεανίδων, τὰ ἀνήθικα θεάματα καὶ ἀκροάματα τῶν θεάτρων καὶ τῶν κινηματογράφων, τὰ μικτὰ λουτρά, ἡ λατρεία τῆς ὕλης καὶ ὁ ἡδονισμὸς, τόσαι ἄλλαι ἐκδηλώσεις ἐκφυλισμοῦ, ἦσαν ἄγνωστοι εἰς τὴν ἀγνὴν Ἑλλάδα μας. Ἀλλὰ σήμερον ἐντὸς τοῦ πλαισίου αὐτῶν ἐξελλίσσεται ἡ Ἑλληνικὴ ζωὴ ὄχι μόνον εἰς τὴν Πρωτεύουσάν καὶ τὰς μεγαλοπόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑπαίθρον χώραν. Ὁ ἀθῶος καὶ ἀγνὸς ἑλληνικὸς ὀργανισμὸς φθείρεται καθ' ἑκάστην καὶ ὀδηγεῖται εἰς τὴν καταστροφὴν. Ταυτοχρόνως δὲ μαζὺ μὲ τοὺς τριγμούς τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος ἀδράνει καθ' ἑκάστην ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων, ἀνερχομένων σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς 150.000 καὶ συγκεντρουμένων ἰδίως εἰς τὰς πόλεις. Ἐκπλήσσειται ἀληθῶς κανεὶς πρὸ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ὀσημέραι περιέρχεται ἡ κοινωνία.

Ἀλλὰ πρέπει ἀρὰ γε νὰ ἀπελπισθῶμεν, πᾶν ἄλλοι. Πρέπει μόνον νὰ συνέλθωμεν. Νὰ συντρίψωμεν, πρὸ παντός, τὰ νέα εἰδωλα, πρὸ τῶν ὁποίων κύπτουν σήμερον οἱ περισσότεροι καὶ δὴ ἐκ τῶν τάξεων τῶν διανοουμένων, οἱ ὁποῖοι ἀπέξενώθησαν δυστυχῶς ἀπὸ τὴν ἀγίαν ἡμῶν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἀπὸ μακρὰν ἐπέπουν μόνον τοὺς ἱεροὺς ναοὺς. Ἡ ζωογόνος πνοὴ τῆς θρησκείας καὶ ἡ θεία δύναμις τῆς δὲν ἀσκοῦν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ψυχῶν των, τὰς ὁποίας νεκρώνει ἡ νέα εἰδωλολατρεία. Ἡ ἀναζωογόνησις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ ἡ ἐπιστροφή πρὸς τὸν Χριστὸν θὰ ἔχουν ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ἐξυγίανσιν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐξαφάνισιν ὄλων τῶν ἀπαισιῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐκφυλισμοῦ. Κοινωνία θρησκευούσα καὶ ζῶσα ἠθικῶς, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὰς ἀπρεπείας αἱ ὁποῖαι σήμερον χωρὶς ἐντροπὴν ἐμφανίζονται. Ἀνάγκη ν' ἀναλάβῃ ἡ ἴδια τὸν ἀγῶνα τῆς διασώσεως ἑαυτῆς. Διὰ νὰ φέρωμεν ἐν παράδειγμα ὄλοι παραπονούμεθα ὅτι εἰς τὰ Σχολεῖα δὲν παρέχεται ἡ ἀπαραίτητος θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ μόρφωσις τῶν νέων. Τὸ θρησκευτικὸν μάθημα καταφρονεῖται, ἡ δὲν ὑπάρχει ἐντελῶς εἰς τινὰ Σχολεῖα, διαγραφέν

ἐκ τοῦ προγράμματός των, ἡ δὲ ἠθικὴ μὲν ἄρα τῶν παιδῶν παραμελεῖται. Ἄλλ' ἂν δὲν ἐνδιαφερθῶν οἱ γονεῖς, ἂν δὲν ἐνδιαφερθῆ ἡ κοινωνία, πιστεύουσα ὅτι ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ πρέπει ν' ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας, δὲν θὰ βελτιωθῆ ἡ κατάστασις. Μὴ ὑπαρχούσης ὀργανωμένης καὶ καλῶς παιδαγωγημένης κοινῆς γνώμης, οἱ ἠθικοὶ σκοποὶ τῆς ζωῆς τῆς κοινωνίας δὲν δύναται νὰ καταστῶσιν ἀντικείμενον τῶν μεριμνῶν τοῦ Κράτους, τὸ ὅποσον συνήθως δὲν συμπεριλαμβάνει αὐτὰς ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἐνεργειῶν του. Ἄλλως τε ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς κοινωνίας καθίστανται ἀνέφικτοι τοιοῦτοι σκοποὶ. Πῶς λ. χ. τὸ Κράτος νὰ περιστείλῃ τὰ τρομερὰς ἠθικὰς καταστροφὰς προξενούντα ἄσμενα θηροσειύματα ἢ θεάματα ἂν μὴ ἡ κοινωνία ἐξεγερθῆ καὶ ἀπαιτήσῃ τοῦτο; Ἀλλὰ τοιαύτη ἐξέγερσις προϋποθέτει θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνανήψιν, δυναμένη νὰ παραγάγῃ τὴν ἀποστροφήν καὶ τὸν ἀποτροπιασμόν πρὸς τὰ τοιαῦτα.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ πεισθῶμεν πάντες ὅτι τὸ κοινωνικὸν σκάφος, τὸ ὅποσον παλαίει κατὰ τῶν ἀγρίων κυμάτων τῆς φοβερᾶς τρικυμίας τῆς κρίσεως, μόνην ἀγκυραν σωτηρίας δύναται νὰ ἔχῃ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν. Ἀνάγκη νὰ ἐνστερνισθῶμεν τὰ διδάγματα τῆς ἀγίας ἡμῶν θρησκείας καὶ νὰ ἐξυψωθῶμεν διὰ τῆς ἠθικῆς, ἀποκαθαίροντες τὴν παραχθεῖσαν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν, ἐξαγνίζοντες τὸν κοινωνικὸν βίον καὶ εἰσάγοντες εἰς αὐτὸν τὰς θείας των ἀρχάς. Ἡ οἰκονομικὴ κρίσις ἄς ἀντιμετωπισθῆ διὰ τῆς οικονομίας καὶ τῆς περιστολῆς τῶν δαπανῶν καὶ διὰ καταργήσεως τῆς μωρᾶς πολυτελείας παρὰ τῶν ἐχόντων ἄφθονα τὰ μέσα, διὰ δὲ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἐργασίαν, τῆς ὀλιγαρκείας καὶ τῆς ἀποφυγῆς πάσης ματαιᾶς δαπάνης παρὰ τῶν ἀποζώντων ἐκ τῆς ἐργασίας των. Οἱ πλοῦσοι καὶ ἐν γένει οἱ δυνάμενοι εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέρχωνται ἀρωγὰ πρὸς τοὺς ἀνέργους καὶ τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς μας.

Εἰς τὰς παρούσας δεινὰς περιστάσεις ἔχουν ἐφαρμογὴν οἱ λόγοι τοῦ Εὐαγγελίου «ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων θρώματα ὁμοίως» (Λουκ. 3, 11) Πολὺ δικαίως ἡ πλεονεξία χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου ὡς εἰδωλολατρεία, ἐπισύρουσα, μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν, τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ (Κολοσ. 3, 5, 6). Οἱ πλοῦσοι, κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ αὐτοῦ Ἀποστόλου, δὲν πρέπει νὰ ὑψηλοφρονῶσι, μηδὲ νὰ ἐλπίζωσιν εἰς τὴν ἀδηλόγητα τοῦ πλούτου, ἀλλ' εἰς τὸν Θεόν, ν' ἀγαθοεργῶσιν, νὰ πλουτῶσιν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, νὰ εἶναι εὐμετάδοτοι καὶ κοινωνικοὶ (Α'. Τιμ. 6, 17). Εἰς τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ἀπλη-

σίαν, εἰς τὴν θεοκατάκριτον σπατάλην, οφείλεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἡ οἰκονομικὴ κρίσις. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐννοηθῆ παρ' ὅλων ὅτι διερχόμεθα τὴν περίοδον τῶν ἰσχυρῶν ἀγελάδων καὶ ὅτι κάθε ματαιὰ δαπάνη, ὑποθάλλουσα τὴν ἀστοργίαν καὶ ἀσπλαγχτίαν πρὸς τοὺς πάσχοντας, εἶναι ἐγκλημα. Ἡ κρίσις παρυσιάζει μοναδικὴν εὐκαιρίαν ἐκδηλώσεως τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἀγάπης, τοῦ σωφρονισμοῦ καὶ τῆς ἐγκρατίας. Διέρχεται καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία σοβαρὰν δοκιμασίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως θὰ ἐξέλθῃ νικητήρια, ἐὰν ἀνανήψῃ καὶ συνέλθῃ εἰς ἑαυτήν. Ἡ οἰκονομικὴ, ὡς καθαρῶς ἐξωτερικὴ, κρίσις, δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν. Μεγάλην ἔχει σημασίαν καὶ ἐπικίνδυνος εἶναι μόνον ἡ ἠθικὴ κρίσις. Θὰ νικήσουν δὲ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν ὅσοι θὰ φανοῦν ἀνώτεροι τῆς ἠθικῆς κρίσεως.

Αὐτὴν τὴν εὐχὴν τῆς νίκης ἐκφράζομεν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ τῷ νέφ' ἔτει, μὲ τὴν ἐλπίδα ἢ μᾶλλον μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κρίσις θὰ παρέλθῃ, ἐὰν ὁ λαὸς φανῇ ἀνώτερος τῆς ἠθικῆς κρίσεως, ἐὰν ἐνισχυθῇ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν ζωὴν του αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαί. Ἄς εἶνε βέβαιος ὁ λαὸς ὅτι ζῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς, δηλαδὴ ζῶν βίον χριστιανικόν, ἐξασφαλίζει τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Διότι ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι τι ἐξωτερικόν, ἀλλ' ἀπορρέει ἀπὸ τὴν πολυχεύμονα καὶ ἀνεξάντλητον πηγὴν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς. Ὅπου στερεῖται αὐτὴ ἡ πηγὴ, ἐκεῖ στερεῖται πᾶσα δύναμις καὶ πᾶσα ἐλπίς, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἄς μὴ παρασύρηται ὁ λαὸς ἀπὸ ἰδέας ἀντιθρησκευτικᾶς καὶ ἀντιχριστιανικᾶς, ἄς ἔχῃ πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ταυτοχρόνως ἄς κάμῃ ἕτι ἐπιβάλλεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δοκιμασίας. Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ ὅπως ἡ δοκιμασία ὑπερβῇ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἀντοχὴν τοῦ λαοῦ, ἀρκεῖ μόνον οὗτος νὰ εἶνε ἠνωμένος μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ ἔχῃ αὐτὸν προστάτην καὶ βοηθόν. «Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» (Ρωμ. 8, 28).

Ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως ἄς εὐλογῆσῃ τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος καὶ ἄς καταστήσῃ αὐτὸ διὰ πάντας εὐτυχές.

Εὐχέτης πρὸς Κύριον

Ο· ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί ορισμού των παρ' ἐκάστῳ γραφείῳ τῶν κατὰ τὸν νόμον 5187 Γ. Μητροπόλεως Ὀργανικῶν θέσεων *)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 15 παρ. 1 ἐδάφ. 4 τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1931 Διατάγματος «περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ περὶ συγχωνεύσεως τῶν Μικρῶν Μονῶν ἰσχυροῦν διατάξεων», προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ μετὰ σύμφωνα γνώμη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἀποφασίσταμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Ὀργανικαὶ θέσεις παρ' ἐκάστῳ Μητροπολιτικῷ Γραφείῳ ὀρίζονται αἰ ἀκόλουθοι :

- 1) Μία τοῦ Πρωτοσυγκέλλου.
- 2) Μία τοῦ Γραμματέως ἢ λογιστοῦ.
- 3) Μία τοῦ Γραφέως καὶ
- 4) Μία τοῦ κλητῆρος.

Ἄρθρον 2.

Ἡ πλήρωσις πασῶν τῶν ὀργανικῶν τούτων θέσεων δὲν εἶναι διὰ πᾶσαν Μητρόπολιν ὑποχρεωτική, ἀλλὰ δυνητική, κατὰ τὰς ἀνάγκας ἐκάστης τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀναγκῶν τούτων ἐπαφίεται εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἥτις μετὰ πρότασιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ἀποφαίνεται διὰ πράξεως αὐτῆς κειχωρισμένως δι' ἐκάστην Μητρόπολιν, τίνας αὐτὴ ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ πληρώσῃ ἐκ τῶν ὡς ἄνω ὀργανικῶν θέσεων κατ' ἐπιλογὴν.

Ἡ πράξις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποβάλλεται ὡς γνώμη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὅπερ προκαλεῖ ἴδιαν δι' ἐκάστην Μητρόπολιν Ὑπουργικὴν πράξιν, δημοσιευομένην εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 3.

Δύναται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μετὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, δι' ἰδίας ἐκάστοτε πράξεως νὰ τροποποιῇ τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς πράξιν τοῦ καθορισμοῦ ὀργανικῶν θέσεων ἐν ἐκάστῃ Μητροπόλει, ἐλαττοῦσα τὸν ἀρχικῶς ὀρισθέντα ἀριθμὸν αὐτῶν ἢ ἀυξάνουσα αὐτὸν οὐχὶ πέραν τοῦ ἐν ἄρθρῳ 1 καθοριζομένου ἀνωτάτου ὀρίου ἀριθμοῦ τῶν ἐν Μητροπολιτικοῖς Γραφείοις ὀργανικῶν θέσεων, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ἀναγκῶν τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀνασύστασις καταργηθείσης ὀργανικῆς θέσεως ἐν Μητροπολιτικῷ Γραφείῳ ἀπαγορεύεται πρὸ συμπληρώσεως διετίας ἀπὸ τῆς καταργήσεως.

Ἄρθρον 4.

Πρωτοσύγκελλος διορίζεται ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Εἰσηγητοῦ κληρικὸς ἀγαμος, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἢ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς ὀρθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς.

Γραμματεὺς διορίζεται ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Γραμ-

*) Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τεύχος Α' ἀριθμὸς φύλλου 435 τῆς 19 Δεκεμβρίου 1932

ματέως ἢ τάξεως κληρικὸς, ἐν ἐλλείψει δὲ τούτου, λαϊκὸς, μὴ διατελῶν ἐν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς ὀρθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐν ἐλλείψει δὲ τούτων, πτυχιούχος τῆς Ριζαρείου Σχολῆς ἢ πτυχιούχος ἄλλης τετρατάξιου Ἱερατικῆς Σχολῆς.

Λογιστὴς διορίζεται λαϊκὸς, κειπημένος τὰ πρόσωπα τοῦ Γραμματέως, ἐπὶ δὲ καὶ εἰδικὴν μόρφωσιν λογιστικὴν, δεόντως μαρτυρουμένην, ἐν ἐλλείψει δὲ τούτων ἀπόφοιτος ἐμπορικῆς Σχολῆς ἢ πρακτικοῦ λυκείου, κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν διατελεσάντων ἐν Τραπεζιτικῇ θέσει ἢ ἐχόντων λογιστικὴν προὔπηρεσίαν.

Γραφεὺς διορίζεται ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραφέως ἢ ἢ α' τάξεως κληρικὸς ἢ λαϊκὸς, διατελέσας τοῦλάχιστον ἐπὶ διετίαν ἐν ἐκκλησιαστικῷ ὀργανισμῷ.

Κλητῆρ διορίζεται ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ κλητῆρος ἢ α' τάξεως ὁ γνωρίζων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν καὶ κρινόμενος κατάλληλος ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου.

Ἄρθρον 5.

Κατ' ἐξαιρέσιν διορίζονται :

α) Παρὰ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν.

Εἰς Πρωτοσύγκελλος ἐπὶ βαθμῷ τμηματάρχου α' τάξεως.

Τρεῖς Γραμματεῖς ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραφέως α' τάξεως, καὶ

Δύο κλητῆρες.

β) Παρὰ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι Θεσσαλονίκης καὶ Ἰωαννίνων καὶ, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται αὐτόνομος ὀργανισμὸς Σεισμοπαθῶν Κορινθίας, καὶ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κορινθίας.

Εἰς Πρωτοσύγκελος, εἰς Γραμματεὺς, εἰς γραφεὺς καὶ εἰς κλητῆρ.

Ἄρθρον 6.

Μόνον μετ' ἔλλειψιν, ἀπολύτως διηκριβωμένην, ἀνωτέρων προσοντούχων δύναται νὰ ἐγκριθῇ ἢ πρόσληψις εἰς ὀργανικὰς θέσεις Μητροπολιτικῶν Γραφείων κατωτέρων προσοντούχων, πάντως ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ἐν ἄρθρῳ 4 τοῦ παρόντος ὀρίζοντα προσόντα.

Ὡς διηκριβωμένη ἔλλειψις ἀνωτέρων προσοντούχων ἢ μὴ παρουσία τούτων κατόπιν δημοσιεύσεων τῆς οἰκείας Μητροπόλεως, τοῦλάχιστον τετράκις ἐντός ἐνός μηνὸς ἐν τῷ τοπικῷ τύπῳ, τετράκις ἐντός ἐνός μηνὸς ἐν τῷ ἐπισημῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» καὶ δις ἐντός ἐνός μηνὸς ἐν τῷ ἡμερησίῳ Ἀθηναϊκῷ τύπῳ.

Ἄρθρον 7.

Ἀπαν τὸ προσωπικὸν ἐκάστῃ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου διορίζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στηριζομένην εἰς γνώμην τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἡ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον πρότασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνοδεύεται μετὰ πάντων τῶν δικαιολογητικῶν (τίτλων σπουδῶν, ἐπισημῶν πιστοποιητικῶν προὔπηρεσίας κλπ.) τοῦ προτεινομένου.

Οἱ ὑπάλληλοι τῶν Μητροπολιτικῶν γραφείων διορίζομενοι δίδουσιν ἐνώπιον τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου ἢ τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ τὸν ἕρκυν τῆς

υπηρεσίας του δημοσίου υπαλλήλου, πλὴν τῶν κληρικῶν, παρεχομένων, ἀντὶ ἔρκου, ἀνάλογον διαθεβαίωσιν.

Ὁ διορισμὸς αὐτῶν ἀνακοινεῖται δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐργασίμων πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, τὸν οἰκείου Μητροπολίτην καὶ τὸ Κεντρικὸν καὶ Τοπικὸν Σ-μβούλιον τοῦ ΟΔΕΠ, ἡ δὲ μισθοδοσία ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς ὀρκωμοσίας.

Ἄρθρον 8.

Ἀπαγορεύεται εἰς κληρικούς κατέχοντάς ἐπωσδήποτε θέσιν ἢ καθ' ὁμοίωσιν τύπον ἐνάσκοντάς ἐφημερικὰ καθήκοντα ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην δημοσίαν ἢ ὁμοίαν ἢ ἐν ὀργανισμῷ ἢ νομικῷ προσώπῳ δημοσίου δικαίου νὰ διορίζωνται ἢ διατελώσιν υπάλληλοι εἰς ὀργανικὰς θέσεις Μητροπολιτικῶν γραφείων.

Ἄρθρον 9.

Πᾶσα ἀπόλυσις ὑπαλλήλου Μητροπολιτικοῦ γραφείου εἴτ' ἐκ τῶν ἤδη διορισμένων εἴτε μελλοντικῶς γίνεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ἐργασίμων μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήριζομένην εἰς πρότασιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, νομίμως καὶ ἐπαρκῶς δεδικοιολογημένην.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπέχει θέσιν γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, δικαιομένη νὰ ἀποδεχθῆ πρότασιν Μητροπολίτου περὶ ἀπολύσεως ὑπαλλήλων τοῦ γραφείου του.

Ὑπάλληλος ἀπολύσιμος λόγῳ καταργήσεως θέσεως δικαιουται τριμήνου ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρον 10.

Οἱ οἰκτεῖοι Μητροπολίται ὑποχρεοῦνται νὰ τηρῶσι ἀτομικὰ φύλλα ποιότητος πάντων τῶν εἰς τὰ Μητροπολιτικὰ γραφεῖα ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων ἐφ' ὧν θὰ ἀναγράφωσι κατὰ τὸ τέλος ἐκάστης ἐξαμηνίας τὰς παρατηρήσεις των ἐπὶ τῆς υπηρεσιακῆς ἰκανότητος τούτων. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φύλλων ποιότητος θὰ καταρτίζωνται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους ἐκθέσεις τῶν Μητροπολιτῶν περὶ τῶν ὑπαλλήλων. Ἀντίγραφα τῶν φύλλων ποιότητος ὡς καὶ τῶν ἐκθέσεων θὰ ὑποβάλλωνται ἐκάστοτε εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐργασίμων.

Ἄρθρον 11.

Ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν γραφείων καταβάλλεται ἐκ τοῦ παρὰ τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἐκάστης Μητροπολιτικῆς περιφερείας δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 58, παραγράφου 1, ἐδαφίου 4 καὶ παραγράφου 3 τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου 1931 Διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου 5148 εἰσπραττομένου ποσοστοῦ, μὴ δυναμένου, νὰ ὑπερβῆ τὰ 2 ο) ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ναῶν.

Ἐὰν τὸ ποσοστὸν τοῦτο δὲν ἐξαρτῆ διὰ τὸ σύνολον τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων συμφώνως πρὸς τὴν μισθοδοτικὴν ἀντιστοιχίαν τῶν βαθμῶν αὐτῶν τὸ ὑπόλοιπον καταβάλλεται παρὰ τοῦ ΟΔΕΠ δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 15, παράγραφος 1 ἐδαφίου 14 τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1931 Διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου.

Ἄρθρον 12.

Ἡ προαγωγή τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν γραφείων, μετὰ χρονικὸν διάστημα ἴσον πρὸς τὸ

ὑπὸ τῶν ἰσχυουσῶν περὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κεντρικῆς υπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Ἐργασίμων διατάξεων ἀπαιτούμενον διὰ τὴν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν προαγωγήν, πάντως δὲ κατόπιν εὐδοκίμου υπηρεσίας, γίνεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ἐργασίμων μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήριζομένην εἰς πρότασιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἡ κατὰ τὴν διάταξιν τῆς προηγουμένης παραγράφου προαγωγή τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν γραφείων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τοὺς δύο ἐν ὅλῳ βαθμοὺς τοῦ βαθμοῦ ἐφ' ᾧ διορίζονται.

Οἱ διανύοντες πολυετὴ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ αὐτῇ βαθμῷ λαμβάνουσι, διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Ἐργασίμων μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήριζομένην εἰς πρότασιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου τὰς εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους κατὰ τὰς περὶ αὐτῶν ἰσχυούσας διατάξεις παρεχομένης προσαυξήσεως κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.

Ἐκ τῶν ἤδη ὑπηρετούντων καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ παρόντος διατηρηθησομένων ὑπαλλήλων Μητροπολιτικῶν γραφείων δικαιουνται προσαυξήσεων διὰ τὴν μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος προϋπηρεσίαν αὐτῶν οἱ κεκτημένοι τοῦλάχιστον πενταετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν Μητροπολιτικοῖς γραφείοις, τῆς προϋπηρεσίας αὐτῶν προσμετρωμένης καὶ εἰς τὸν χρόνον τῆς συντάξεως.

Ἄρθρον 13.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Διατάγματος δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Ἐπτανήσῳ, εἰ μὴ μόνον δι' ἐκάστην τῶν νήσων αὐτῆς ἐφ' ὅσον ἐξεδόθη τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 14 τοῦ νόμου 5439 προβλεπόμενον Π.Δ. ἐπεκτάσεως ἐπὶ τὴν νήσον ταύτην τῶν οἰκονομικῶν διατάξεων τῆς ἐνοριακῆς νομοθεσίας.

Ἄρθρον 14.

Μεταβατικαὶ διατάξεις.

1. Ἐντὸς ἀμῆνου ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέον νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ πάσας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις Παλαιῶν καὶ Νέων Χωρῶν τὰς ἐν ἀρθρῳ 1 παραγράφῳ 3 τοῦ παρόντος προβλεπόμενας πράξεις, ἰδίαν δι' ἐκάστην Μητρόπολιν.

2. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος ἐν τοῖς Μητροπολιτικοῖς γραφείοις διατελούντων ὑπαλλήλων διατηροῦσι τὰς θέσεις αὐτῶν,

1) Οἱ ἔχοντες τριετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἔστω καὶ ἰὰν δὲν ἔχωσι τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος ἀπαιτούμενα διὰ τὰς εἰς ἅς διαβαθμισθῶσονται θέσεις προσόντα.

2) Οἱ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος ὀριζόμενα προσόντα καὶ ὑπηρεσίαν εὐδόκιμον, ἔστω καὶ μικροτέραν τῆς τριετοῦς.

3) Τὸ εὐδόκιμον τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὡς ἀνωτέρω ὑπαλλήλων πιστοῦται δι' εἰδικῆς ἐκθέσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὑποβαλλομένης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ἐργασίμων διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τῆς γνώμης αὐτῆς.

4) Ὑπηρεσία πέντε ἐτῶν συμπληρωμένη κατὰ

τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος θεωρεῖται αὐτοδικαίως εὐδόκιμος. ἂν μὴ ἐμεσολάβησε παρατυπία τοῦ ὑπαλλήλου, ἤτις, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μετ' ἐκθεσίων τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ὀφείλει ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον δικαστικῆς διαδικασίας ὅποτε πρέπει αὕτη νὰ χωρήσῃ μέχρις ὀριστικῆς ἀποφάσεως.

Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης, κατὰ τὰ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἢ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ διαλαμβανόμενα, ὁ ὑπάλληλος τελεῖ ὑπὸ προσωρινῆν ἀπομάκρυνσιν δικαιούμενος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του ἂν ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀπαλλακτικῇ.

5) Οἱ ἐκ τῶν ἤδη ἐργαζομένων ἐν τοῖς Μητροπολιτικοῖς γραφείοις διατηρούμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν προηγουμένων ἐδαφίων τοῦ παρόντος ἀρθροῦ διαβαθμίζονται τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ὁρθοδόξων, οἱ δ' ἐξ αὐτῶν λαμβάνοντες ἤδη μισθὸν ἀνώτερον τοῦ μισθοῦ τοῦ βαθμοῦ, εἰς ὃν δυνάμει τοῦ παρόντος διαβαθμισθήσονται, διατηροῦσιν αὐτόν. Ἐκ τούτων οἱ ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ ἐδαφίῳ 1 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ θεωροῦνται μὲν τακτικοί, ἀλλ' ἡ θέσις αὐτῶν χηρεύουσα πληροῦται διὰ προσοντούχων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

6) Οἱ ἐκ τῶν ἤδη ὑπηρετούντων ἐν Μητροπολιτικοῖς γραφείοις κληρικῶν ἢ λαϊκῶν ὑπαλλήλων ἔχοντες τὸ δικαίωμα πρὸς παραμονὴν καὶ πρὸς διαβάθμισιν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος διατελοῦντες δ' ἅμα ἐν τινι τῶν ἐν ἀρθρῳ 8 τοῦ παρόντος μνημονευομένων θέσεων, ὀφείλουσι ἐντός διμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νὰ ὑποβάλωσι διὰ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐγγράφον παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐφημεριακῆς ἢ ἄλλης θέσεως αὐτῶν, ἄλλως δὲν ἀναδιорίζονται εἰς τὴν κατέχουσι θέσιν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ γραφείῳ, ἀπολυόμενοι, μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας ταύτης διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ὁρθοδόξων προκαλουμένης ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Οἱ οὕτως ἀπολυόμενοι οὐδεμίαν δικαιούνται ἀποζημιώσεως.

Ἄρθρον 15.

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος καταργεῖται.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 12 Δεκεμβρίου 1932

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργός

Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΧΑΛΙΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

[8]

ΤΗ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δύναται μὲν ἐπὶ τοῦ αὐστηροῦ τῶν πραγμάτων κριτοῦ νὰ ἀποδίδηται εἰς εὐνοϊκὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει Μητροπόλεων αὐτοῦ καὶ νὰ χαρακτηρίζηται ὡς ἐσπευσμένη καὶ ἐσπερημένη τῶν σπουδαιότερων στοιχείων τῆς προσηκούσης σκοπιμότητος καὶ τῆς ἀκριβοῦς τῶν πραγμάτων μελέτης καὶ σταθμίσεως, καθόσον τονίζεται ὅτι μὲν ἐλήφθησαν κατ' αὐτὴν ὑπ' ὄψιν ὡς ἔδει προσηκόντως οὕτε τὰ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς προκύψαντα γνωστὰ σκάνδαλα ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἐν μηνὶ Μαΐου καὶ τὴν ἐλάττωσιν ἢ τελείαν περικοπὴν τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κτλ., οὕτε ἡ ἐξ αὐτῆς προελθοῦσα διαίρεσις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ Ἡμερολογιακῷ ζήτηματι προσθέντο μὲν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι εὐκταῖον θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐγίνετο μονομερῶς ὑπὸ τινων Ἐκκλησιῶν ἢ προκειμένη διόρθωσις τοῦ Ἡμερολογίου, ἀλλὰ νὰ προσβιαινοῦν εἰς αὐτὴν ὁμοφώνως πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι ὥστε νὰ μὴ ὑπῆρχεν ἡ ὑφισταμένη ἤδη μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ οὐδεὶς ὅμως δύναται ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως οὐ μὴν δι' ἄλλα καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἀντικειμενικότητος κρίνων τὰ πράγματα νὰ ἀρνηθῇ ὅτι καὶ τὰ προβαλλόμενα ὑπὲρ τῆς διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου ἐπιχειρήματα εἶναι σπουδαίτατα, καθόσον δι' αὐτῶν ἐμφανῶς ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ προκειμένη ἀπόφασις κατ' οὐσίαν καὶ αὐτοτελῶς καθ' ἑαυτὴν κρινομένη εἶναι ὄντως ἀ ν α γ κ α ι α, ὁ ρ θ ἢ κ α ι κ α ν ο ν ι κ ῆ.

Καὶ ἡ μὲν ἀ ν α γ κ α ι ὀ τ η ς τῆς προκειμένης ἀποφάσεως ἐπαρκῶς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναγραφομένων. Τὸ δὲ ὁ ρ θ ὄ ν αὐτῆς εἴτε ἐπιστημονικῶς εἴτε Ἐκκλησιαστικῶς οὐδεὶς φρονοῦμεν δύναται μετὰ λόγου καὶ δικαίως νὰ ἀμφισβητήσῃ, καθόσον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς μὲν ἀπόψεως ἡ διαληφθεῖσα Ἐκκλησιαστικὴ ἐνέργεια ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ τοῖς πᾶσι γνωστοῦ σφάλματος τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἡλιακὸν (τροπικὸν) ἔτος καὶ ὄλεον ἀπὸ τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου μέχρι σήμερον συνίσταται ἐκ 13 ἡμερῶν, δι' ὃ καὶ εἶναι ἀπλή καὶ περιορισμένη, στηρίζεται δὲ μόνον εἰς τὰ πορίσματα τῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιστήμης· ἐντεῦθεν καὶ εἶναι καθαρῶς ἐπιστημονικὴ καὶ ἔχει μόνον ἀστρονομικὸν χαρακτῆρα καὶ ἐπιστημονικὴν σημασίαν· τοῦτο οὐδεὶς βεβαίως δύναται ν' ἀρνηθῇ ἐκ τούτου ὅμως προκύπτει συνάμα καὶ ὅτι οὐδέποτε καὶ οὐδαμῶς δύναται μετὰ σοβαρότητος νὰ λεχθῇ καὶ ὑποστηρικθῇ ὅτι ἡ διόρθωσις αὕτη τοῦ Ἡμερολογίου ἔχει Ἐκκλησιαστικὴν χροιάν καὶ σημασίαν καὶ ὅτι ἀπαγορεύεται Ἐκκλησιαστικῶς ἀλλ' ὅτι συγχρόνως καὶ ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως εἶναι ὁ ρ θ ἢ, βεβαιούται ἐκ τῶν ἐξῆς

τεσσάρων ἀναμφισβητήτων γεγονότων· α) οὐδέποτε ἀναμφιβόλως καὶ οὐδαμῶς θὰ ἦτο δυνατόν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία νὰ ἠσχολεῖτο κατὰ κοινούς, πάλαι τε καὶ νῦν, εἰς τὸ Ἡμερολογιακὸν ζήτημα, ἂν ἡ διόρθωσις καὶ μεταβολὴ τοῦ ἐν χρήσει ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πολιτικοῦ Ἡμερολογίου θεωρεῖται πράγματι ζήτημα καθαρῶς Ἐκκλησιαστικόν καὶ ἀπαγορεύεται Ἐκκλησιαστικῶς²⁵; β) ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τὰς ὁποίας αἱ διάφοροι Ἐκκλησίαι ἔδωκαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ' (1902) καταφαίνεται ἀριθμητικῶς ὅτι οὐδεμία ὡσαύτως Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν διόρθωσιν καὶ μεταβολὴν τοῦ Ἡμερολογίου ἀπαγορευομένην Ἐκκλησιαστικῶς²⁶; γ) αἱ Ἐκκλησίαι αἰτινες μετέσχον εἰς τὸ συγκροτηθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει (1923) Πανορθόδοξον Συνέδριον ὁμοφώνως ἀπεφάνθησαν ὅτι «οὐδὲν κανονικὸν κώλυμα ὑπάρχει διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν χρήσει Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου κατὰ τὰ διδόμενα τῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιστήμης»²⁷, ἡ δὲ μὴ μετασχοῦσα ἐν τῷ Πανορθόδοξῳ Συνεδρίῳ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἀποφαινομένη ἀπὸ τῆς προκειμένης ἀπόψεως ἀναγράφει τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἀπαντητικῷ (5 Ἰουν. 1903) πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐγγράφῳ αὐτῆς: «τῶν ἠθικῶν αἰτιῶν, ἀφ' ὧν ὁ, τε Ἀποστολικὸς κανὼν καὶ ἡ συνήθεια ἀπέρρευσαν, οὐκέτι ὑφισταμένων, προδήλον ὡς οὐδὲν τὸ κωλύον ἀπὸ δογματικῆς ἀπόψεως τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν ὁμοφωνίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐτέρως, συμφώνως πρὸς τὰ ἀληθῆ τῆς Ἐπιστήμης πορίσματα, τὰ περὶ Ἡμερολογίου διατάσσονται»²⁸ καὶ δ) αἱ Ἐκκλησίαι αἰτινες δὲν ἔβηκαν εἰσέτι εἰς ἐφαρμογὴν τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου, δικαιολογῶσαι τὴν στάσιν αὐτῶν, οὔτε Ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις οὔτε Ἱεροῦς κανόνας ἀπαγορευόντας τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου προβάλλουσιν ἐν ταῖς σχετικαῖς αὐτῶν ἀπαντήσεσι πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀλλ' ἀπλῶς ἄλλαι μὲν γνωματεύουσιν ὅτι ἡ ἐξέτασις τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀνήκει εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἄλλαι ἀναφέρουσιν ἀνάγκας καὶ δυσχερείας τῶν ἰδίων Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλαι προβάλλουσιν τὸ ἀσύμφορον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς προκειμένης ἀποφάσεως²⁹. Ὅστε ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως ὑπάρχει τὸ κωλύον Ἐκκλησιαστικῶς τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην διόρθωσιν τοῦ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου.

Καίτοι δὲ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως εἶναι τοσοῦτον ἀπλῆ καὶ περιορισμένη ἡ προκειμένη διόρθωσις τοῦ Ἡμερολογίου, ἐν τούτοις εἶναι καὶ σπουδαία διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ ἀπόψεως ἀποτελεσμάτων, καθόσον συνδυάζει τὰ ἑξῆς τρία πλεονε-

25. Γοιᾶται ἐνέργειαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου ἀναγράφονται ἐν τῷ πονήματι ἡμῶν «Τὸ Ἡμερολογιακὸν ζήτημα» (σελ. 14—53).

26. Αἱ σχετικαὶ περικοπαὶ τῶν ἀπαντήσεων τῶν Ὁρθόδοξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν δημοσιεύονται ἐν τῷ πονήματι ἡμῶν «Τὸ Ἡμερολογιακὸν ζήτημα» σελ. 31—38.

27. Πρακτ. καὶ Ἀποφ. Πανορθ. συνεδρ. σελ. 211.

28. Μητρ. Βιζύης «Ἡμερολ. ζήτημα» σελ. 32.

29. Περιοδ. «Ὁρθοδοξία» ἐτ. Α'. τευχ. 3 ἡμερ. 30 Ἰουν. 1926.

κήματα· α) διότι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἤρθη ἡ διαφορὰ ἡ ὁποία τέως ὑπῆρχεν ἐν ταῖς ἡμερομηνίαις μεταξὺ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἐτέθη οὕτω τέραμα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀνωμαλίαν καὶ σύγχυσιν καὶ εἰς τὴν χαλάρωσιν καὶ μείωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ τὰ διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ σκάνδαλα, τὰ ὁποία ἰδίᾳ ἐλάμβανον χώραν κατὰ τὰ ἔτη 1923 καὶ 1924 ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει· β) διότι δι' αὐτῆς ἡ μηνολογία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας (21 Μαρτίου) συμπίπτει ἤδη μετὰ τῆς φυσικῆς καὶ πραγματικῆς τοιαύτης, δι' ἧς καὶ αἱ ἀκίνητοι Ἐκκλησιαστικαὶ ἡμῶν ἑορταὶ συμπίπτουσι πλέον ἀκριβῶς εἰς τὰς ἡμερομηνίας, τὰς ὁποίας εἶχον ἐπὶ τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ὅτε ἀρχικῶς ἐθεσπίσθησαν· καὶ γ) διότι τὸ Ἡμερολόγιον ἡμῶν ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν διόρθωσιν νὰ εἶναι καὶ πάλιν τὸ πατροπαράδοτον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον ὡς ἐπίσης παραμένουσι καὶ διαφυλάττονται ἀκέραια καὶ ἀνόθευτα καὶ τὸ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον καὶ τὸ Ἑορτολόγιον ὡς παραλάβομεν ταῦτα παρὰ τῶν ἀειμνήστων Ἁγίων ἡμῶν Πατέρων.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προβᾶν εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου καὶ δὴ ὁμοφώνως καὶ πάμπληρῃ ληφθεῖσαι παρὰ τῶν συμμετασχόντων ἐν αὐτῷ ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ συμμετέσχον οὐχὶ μία μόνη ἡ δύο Ἐκκλησίαι ἀλλὰ ἡ πλειονότης τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, κατάληγόμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔχει προσέτι καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νομιμοφροσύνης καὶ κανονικότητος.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων προδήλον ὅτι προκειμένου νὰ ἐξετασθῆ, ἂν δύναται νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὸ τέως Ἡμερολογιακὸν καθεστὸς αἱ Ἐκκλησίαι αἱ χριστιανοποιούσαι ἤδη τὸ διωρθωμένον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, ἐπιβάλλεται κατ' ἀνάγκην ὅπως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι αὗται εὐρίσκονται ἤδη πρὸ τετελεσμένου γεγονότος καὶ ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἐπόψεως καὶ ἀντικειμενικῶς ἐξεταζόμενον ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἀναγκαίαν, ὀρθὴν καὶ κανονικὴν, καὶ ὅτι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὸ ἐσφαλμένον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον θέλει ἐπαναφέρει αὐτὴς τὴν αὐτὴν ἀνωθι περιγραφομένην λυπηρὰν κατάστασιν, ὅτι θέλει σοβρῶν μείωσει τὸ κύρος καὶ τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ θέλει προκαλέσει δικαίαν τὴν διαμαρτυρίαν καὶ ἔντονον τὴν ἐξέγερσιν τοῦ υπείκοντος ταῖς ἀποφάσεσι τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβοῦς χριστιανικοῦ πληρώματος. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ εὐνόητον ὅτι ἡ ἐπιστροφή τῶν προκειμένων Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ ἐσφαλμένον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εἶναι δυσχεροστάτη, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀδύνατος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ ΠΕΡΙ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ

Δωρεά εἰς τὸ θεολογικὸν σπουδαστήριον.

Ὁ Σεβ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Τεξεκιήλ διὰ νέας αὐτοῦ δωρεᾶς πολυτίμου χειρογράφου εἰς τὸ θεολογικὸν σπουδαστήριον ἐπλούτισε τὴν συλλογὴν τῶν χειρογράφων αὐτοῦ. Ἡ θεολογικὴ σχολὴ λαβοῦσα γνῶσιν τῆς νέας ταύτης δωρεᾶς τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀνέθεκεν εἰς τὸν κοσμητέρα αὐτῆς ἔπος δι' ἐγγράφου ἐκφράσει τὴν ἀπειρον αὐτῆς εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν δωρητὴν

Τὸ περιεχόμενον τοῦ νέου χειρογράφου, ὅπερ ἀκέφαλον ὄν ἀποτελεῖται ἐκ φύλλων 110 (0,21×0,15) ὑπ' ἐμοῦ ἀριθμηθέντων εἶνε τὰ ἀκόλουθα :

1. (φ. 1α—30β). Ἐλλείποντος ἑνὸς φύλλου, ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφή καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου, ἀρχεται «εἶθε δέ μοι τῇ σεπτῇ ἐκείνῃ τοῦ ἀκηράτου καὶ ἀρχαίου βίου».

2. (φ. 31α—41α). «Τοῦ σοφώτατου Βλεμμύδου κυροῦ Νικηφόρου ἐκ τοῦ τρίτου αὐτοῦ βιβλίου περὶ πίστεως. Λόγος α'». Ἄρχ. «Τοῖς ὁσίοις τοῦ δεσπότη Χριστοῦ τοῦ ὄντος καὶ ἐκλεκτοῖς φοιτηταῖς ὁ κατ' εὐδοκίαν αὐτοῦ».

3. (φ. 41α—57α). «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῆς καὶ ἀσκήσεως». Ἄρχ. «Ἦδη τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρῃ ὑμῖν ὑπόμνησιν προσέθημι».

4. (φ. 57α—64β). «Γρηγορίῳ ἀδελφῷ Βασιλείῳ περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως». Ἄρχ. «Ἐπειδὴ πολλοὶ τὸ κοινὸν τῆς οὐσίας ἐπὶ τῶν μυστικῶν δογμάτων μὴ διακρίνοντες».

5. (φ. 64β—86β). «Λόγος περὶ σώματος». Ἄρχ. «Ἐπειδὴ περὶ σώματος ἡμῖν ὁ λόγος, εὐλογον ἂν εἴη».

6. (φ. 87α—101α). «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς». Ἄρχ. «Ἡ μὲν οὖν ὁρμὴ τοῦ λόγου διαλαθεῖν περὶ πάσης ψυχῆς ὡς οἶόν τε συντόμως».

7. (φ. 101α—104β). «Κανονικὴ Βασιλείου περὶ τοῦ ὁμοούσιου εἶναι τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ». Ἄρχ. «Ὅσον ἠλίασεν ἡμᾶς πρότερα φήμη λυπηρὰ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν περιηγήσασα».

8. (φ. 104β). «Ἰωάννου τοῦ τῆς κλίμακος». Ἄρχ. «Ὁ θαυμαστός Ἰωάννης ὁ τῆς κλίμακος τάδε φησίν».

9. (φ. 105α—109β). «Φωτίου πατριάρχου κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ρώμης ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλ' οὐ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ». Ἄρχ. «Εἰ ἀπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται».

10. (φ. 109β). Ἀνεπίγραφον. Ἄρχ. «Ἄλλο πνεῦμα καὶ ἄλλο ψυχὴ ὡς Ἰώβ φησὶ».

11. (φ. 110α—110β). Ἀνεπίγραφον. Ἄρχ. «Ταῦτα

διαταξάμενος περὶ ἐκάστης ἰδέας τῶν ἡσυχῶν».

Ἐκ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι ἔργων ἄξιον ἰδέας προσοχῆς εἶναι τὸ πρῶτον τοῦ ὁποῦο δυστυχῶς δὲν γνωρίζομεν τὸν συγγραφέα, ὡς ἐλλείποντος τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ ἡμετέρου χειρογράφου. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι περισπούδαστος ἐπιστολή, «ὕπόμνημα» ὡς καλεῖ αὐτὸ ὁ συγγραφεὺς (φ. 23α) ἀποστελλομένη πρὸς τινα Ἐδουάρδον, ὃν καλεῖ ὁ συγγραφεὺς «λαμπρότατον» (φ. 6α πρὸβ. καὶ φ. 30β) καὶ «φιλανθρωπότατον» (φ. 11β) καὶ πρὸς ὃν διὰ πρώτην φοράν γράφει «καὶ ἀπόντα γράφω, ὅπερ νῦν πρῶτον ποιῶ» (φ. 6α). ἐνῶ προφορικῶς εἶχε πολλάκις μετ' αὐτοῦ συζητήσει «εἶτε παρόντα λέγω, ὅπερ πολλάκις πεποιήμεαι» (φ. 6α πρὸβ. καὶ 6β). Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἀναπτύσσων ὁ συγγραφεὺς τὴν περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας «περὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων» ὡς λέγει (φ. 1β) διδασκαλίαν τοῦ Λουθέρου, ὃν καλεῖ «Λούθηρος ὁ Μαρτίνος» (φ. 56) καὶ ἰδίᾳ τοῦ Καλθίνου, ὃν καλεῖ Καλουῖνον (φ. 6α), καὶ μάλιστα τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ κατὰ τῆς ἐκδοχῆς τῆς μετουσίωσεως ἐν τῇ θεῇ εὐχαριστίᾳ, ὧν ἀναφέρει τὰ κυριώτερα, ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν, προσπαθεῖ νὰ ἀναιρέσῃ αὐτά. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ ἕμως ταύτῃ ὁ συγγραφεὺς, ὅστις ἀνήκει εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς περὶ μετουσίωσεως διδασκαλίας τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, ἣν ἀποδέχεται ἐν τῇ σχολαστικῇ αὐτῆς μορφῇ. Ἴδου τί γράφει ἐν φύλλῳ 15α, ἵνα μὴ ἀναφέρω καὶ ἄλλα χωρία. «τὸν ἄρτον εἶναι Χριστοῦ σῶμα, τὸν οἶνον αἷμα, κατ' οὐδὲν συγχεομένου τοῦ φαινομένου εἶδους τοῦ μυστηρίου (ἄπερ εἰσὶ τὰ τῶν στοιχείων τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου δηλαδὴ εἶδη) τῷ τοῦ μυστηρίου πράγματι, ὅπερ ἐστὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῖς εἶδεσιν ἐκείνων, τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου, κεκαλυμμένον ἀόρατον».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύναται τις μετὰ βεβαιότητος νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐπιστολή περὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, ὅστις ὡς γνωστὸν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ περὶ θείας εὐχαριστίας δέχεται τὴν περὶ μετουσίωσεως διδασκαλίαν τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας. Ὡσαύτως εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Μελέτιος Πηγᾶς ἔγραψεν ἐπιστολὴν περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας πρὸς τὸν ἐν ΚΠόλει Ἀγγλον Πρεσβευτὴν Ἐδουάρδον Μπαρτου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1594 ἐκδοθεῖσαν ἤδη λατινιστί¹. Καὶ ὁ Ζαβίρας ἀπαριθμῶν τὰ ἔργα τοῦ Μελετίου τοῦ Πηγᾶ σημειοῖ «Ἐπιστολὴν πραγματικὴν πρὸς Ἐδουάρδον ἄγγλον τινά, ἐξ ἧς ἀναφέρει ἕνα ἐπίσημον ἀπό-

1. Πρὸβ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, Ἄρχιεπ. Ἀθηνῶν Σχέσεις Ὀρθόδοξων καὶ Διαμαρτυρομένων, ἐν Ἱεροσολύμοις 1927, σ. 65.

σπασμα δι' Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ἐν τῷ κατὰ Καλβίνων ἐγχειριδίῳ αὐτοῦ σελ. 80» (πρὸς σελ. Ν. Ἑλλάς 433), ὁ δὲ Φαβρίκιος λέγει ὅτι ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Πηγά πρὸς τινὰ Ἀγγέλον σώζεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 315 κώδικι τῆς συνοδικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μόσχας (ἐκδ. Harless, XI σ. 477, πρὸς καὶ Α. Δημητρακοπούλου Προσθήκαι καὶ διορθώσεις, σ. 19). Ἡ ἐπιστολὴ περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας τοῦ Μελετίου Πηγά εἶναι ἀξία ἐκδόσεως καὶ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ τρισούτῳ μάλλον καθ' ὅσον διὰ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς διαφωτίζεται ἔτι μᾶλλον ἢ περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας διδασκαλία αὐτοῦ ἥτις ἐξ ἀπόψεως ὀρθοδόξου δὲν ἔχει ἐπισταμένως ἐξετασθῆ. Οὕτω παραδείγματος χάριν ὁ Μελετίος ὁ Πηγάς ἀποραίπτει τὴν θεϊαν εὐχαριστίαν ὡς πρᾶγματικὴν θυσίαν. Ἰδοὺ τί γράφει ἐν τῇ ἐπιστολῇ «Καὶ δὴ τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ τῆς ἱερᾶς τραπεζῆς προκείμενον σῶμα αὐτὸ ἐκεῖνο ὃν τὸ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ κρεμασθέν, οὐ σύμβολον δ' αὐτοῦ ἢ ἀναμνήσεως ὑπόμνημα, ἢ πράξις δ' ὅμως ἢ κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην τράπεζαν ἀναιμάκτως τελουμένη ἐκείνου τοῦ πάθους ἐστὶν ἀνάμνησις καὶ μνημόσυνον τοῦ ἐν αἵματι πεπραγμένου ἐπὶ τοῦ σταυροῦ» (φυλ. 28β).

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἤθελον συστήσει τὴν ἐκδοσὶν καὶ τοῦ ἐτέρου ἔργου τοῦ Μελετίου τοῦ Πηγά, τοῦ περιεχομένου ἐν τῷ κώδικι, τῷ δωρηθέντι εἰς τὸ θεολογικὸν σπουδαστήριον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Σεβ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιήλ καὶ περιγραφέντι ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 42 (τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1930) φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας». Τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ φέρει ἐπιγραφὴν «Διάλογος ὀνομασμένος χριστιανός, ἐπειδὴ φανερώνεται εἰς τοῦτον τίς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Χριστιανός, Καὶ διαλέγονται εἰς τοῦτον δύο πρόσωπα, ἕνας ξένος λεγόμενος καὶ ἕνα παιδί λεγόμενον, ὁ δὲ τόπος εἰς τὸν ὅποιον εὐρέθησαν τάχατες ἐτόυτοι οἱ δύο καὶ προσομιλοῦσιν εἶναι ὁ Γαλατᾶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν» εἶναι μετάφρασις εἰς τὸ ἅπλοῦν τοῦ ἔργου τοῦ Μελετίου τοῦ Πηγά, τοῦ ἐπιγραφομένου «Ὁρθόδοξος χριστιανός», τοῦ γραφέντος ὑπὸ τοῦ Πηγά τῷ 1587 καὶ ἐκδοθέντος τύποις τῷ 1596 ἐν Βίλνῃ.

Ἐν τέλει θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ σημειώσω ὅτι τὸ περίβλημα τοῦ χειρογράφου ἀποτελεῖται ἐκ μεμβράνης, ἐφ' ἧς, ἐπὶ τε τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ὀψείας, ἔχουσι γραφῇ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα μετ' ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς παρασημαντικῆς ἀξίας προσοχῆς καὶ ἐξετάσεως.

Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΤΩΧΟΙ

Δ'.

Κηρύγματα τῶν Πατέρων προτρεπτικά εἰς φιλοπτωχίαν. — Πλούσιοι χριστιανοὶ φιλανθρωπεύομενοι: Ὀλυμπιάς· Πάουλα. Εὐστόχιος, Βλασιόλλα καὶ Παυλίνα· Παμμάχιος· Φαβιόλα· Μελάνη ἢ μάρμη καὶ Μελάνη ἢ ἐγγονή· Μακρίνα, Νόννα καὶ Γοργόνιον. — Τὰ ἐπιτάφια ἐπιγράμματα. — Νηστεῖοι: πεναμένων ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. — Οἱ Λακεδαιμόνιοι νηστεύοντες ὑπὲρ τῶν Σαμίων. — Ἡ «δεκάτη» τῶν χριστιανῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. — Ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Ἱερώνυμος.

Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας οὐ μόνον αὐτοὶ οἱ ἰδίαι ἤρχοντο ἐξ ἰδίων ἀρωγοὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπαυον νὰ προτρέπουν εἰς τοῦτο καὶ πάντες τοὺς ἄλλους. Τοῦτο ἰδίως παρατηρεῖται κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ πτωχεία τῶν κατωτέρων κοινωνικῶν τάξεων ἦτο κατ' εὐθείαν ἀνάλογος πρὸς τὴν καταπληκτικὴν πολυτέλειαν τῶν ἀριστοκρατικῶν τάξεων τῶν πλουσίων. Διὰ τοῦτο βλέπομεν τὸ περὶ ἐλεημοσύνης πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς κήρυγμα ἰδιαζόντως πυκνὸν καὶ ἐντονὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· οἱ μεγάλοι ἐκκλησιαστικοὶ ῥητορες ἐχρησιμοποιοῦν πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ῥητορικοῦ τῶν ταλάντου διὰ νὰ συγκινήσουν τοὺς πλουσίους εἰς ἐσθίαν τῶν πτωχῶν. Ἐνσκήψαντός ποτε εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας λιμοῦ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Μέγας Βασιλείας, καθ' ἃ ἀφηγεῖται περὶ αὐτοῦ ὁ θεολόγος Γρηγόριος, «λόγῳ τὰς τῶν ἐχόντων ἀποθήκας ἀνοίξας καὶ παραινέσει, διαθρύπτει πεινώσι τροφήν καὶ χορτάζει πτωχοὺς ἄρτων καὶ διατρέφει αὐτοὺς ἐν λιμῷ καὶ ψυχᾶς πεινώσας ἐμπίπλησιν ἀγαθῶν». Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἐξεφώνει λόγους «περὶ φιλοπτωχίας». Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὠμίλει συχνότατα «περὶ ἐλεημοσύνης», καὶ δὴ «ἐν τῷ παριέναι αὐτὸν χειμῶνος ὥρα καὶ ἰδεῖν τοὺς πένητας καὶ πτωχοὺς ἀνεπιμελήτους ἐρριμμένους κατὰ τὴν ἀγοράν» περὶ ἐλεημοσύνης πρὸς τοὺς πτωχοὺς ὠμίλουν συχνὰ καὶ ἄλλοι ἀνατολικοὶ Πατέρες, ἐκ δὲ τῶν δυτικῶν ἰδιαιτάτα ὁ Μεδιολάνων Ἀμβρόσιος, Λέων ὁ μέγας, Γρηγόριος ὁ Διάλογος καὶ ἄλλοι.

Καὶ δεόν νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι τὰ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν κηρύγματα ταῦτα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν δὲν ἤχουν εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων. Ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν σειρὰν ὀλην πλουσίων χριστιανῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, εἰσακουόντων προθύμως τὰς προτροπὰς τῶν ποιμένων των καὶ ἀφειδῶς παρεχόντων εἰς τοὺς ἐνδεεῖς ἐκ τοῦ πλοῦτους των. Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρομεν τὴν διακόνισσαν Ὀλυμπιάδα, πλουσίαν ἀριστοκράτιδα, τόσον μάλιστα εὐγενῆ, ὥστε ἤθελε νὰ νυμφευθῆ αὐτὴν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος. Ἡ πλουσία,

ἀλλὰ καὶ συνετὴ ἐκείνη γυνή, καθοδηγουμένη ὑπὸ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, δλόκληρον τὴν περιουσίαν τῆς ἐθυσίασεν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Τὴν αὐτὴν προθυμίαν ἔδειξε καὶ ἡ Πάουλα, δυτικὴ γυνὴ αὐτῆ, ἐπ' ἴσης εὐγενοῦς καταγωγῆς ὡς ἔλκουσα τὸ γένος μητρόθεν μὲν ἐκ τῶν Σκηπιδίων καὶ τῶν Γράκχων, πατρόθεν δέ, ὡς ἐλέγετο, ἐκ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγον δ' ἔχουσα συγγενὴ τοῦ οἴκου τῶν Ἰουλιῶν. Ἡ Πάουλα, εἰς χηρείαν περιελθοῦσα, πᾶσαν τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν τῆς διέδωκεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ὁποίους ἡ ἰδίᾳ ἀνεξήτει, ἐθεώρει δὲ ἀπώλειαν τῆς δσάκτις ἤκουεν ὅτι ἀσθενῆ τινα καὶ πεινῶντα ἐβοήθει ἄλλος τις καὶ οὐχὶ ἡ ἰδίᾳ. Τὴν τοιαύτην διάθεσιν τῆς μητρὸς συνεμερίσθησαν καὶ αἱ θυγατέρες τῆς Εὐστόχιον, Βλαισίλλα καὶ Παυλίνα, ὡς καὶ ὁ γαμβρὸς τῆς Παμμάχιος, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἰερώνυμος εἰς τὰς πρὸς τὴν Πάουλαν καὶ περὶ αὐτῆς ἐπιστολάς του. Ἀλλὰ καὶ ὁ σύζυγος τῆς Παυλίνης γερουσιαστὴς Παμμάχιος, ἀπόγονος τοῦ Καμίλλου, στερηθεὶς τῆς συζύγου του, ἐπώλησε τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ κειμήλιά του διὰ νὰ διανείμῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως χρήματα. «Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Παυλίνης—ἐγραφεὶν ὁ Ἰερώνυμος—ἡ Ἐκκλησία ἐγέννησε τὸν Παμμάχιον μοναχόν, πλούσιον εἰς ἐλεημοσύνας καὶ ὑψηλὸν τὴν ταπεινοφροσύνην. Σήμερον μετὰ τῶν μοναχῶν ὑπάρχουν πολλοὶ σοφοί, δυνατοὶ καὶ εὐγενεῖς· ἀλλ' ὑπὲρ πάντας εἶνε ὁ ἐμὸς Παμμάχιος, μέγας ἐκ τῶν μεγάλων, πρῶτος ἐκ τῶν πρώτων, ἀρχιστράτηγος ἐν τοῖς μοναχοῖς. Οἱ θαυμάσιοι πολῦτιμοι λίθοι, οἱ ὅποιοι προηγουμένως ἐκόσμουσαν τὸν τράχηλον καὶ τὸ πρόσωπον, οἱ τέως εἰς τὸν Παμμάχιον ἀνήκοντες, τώρα χορτάζουσι τοὺς στομάχους τῶν ἐνδεῶν. Αἱ μεταξίνοι ἀμφιέσεις καὶ τὰ χρυσαῖα νήματα μετεβλήθησαν τώρα εἰς μαλακὰ μάλλινα ἐνδύματα προφυλάττοντα ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ μὴ ἀποκαλύπτοντα ματαιοδοξίαν. Ὁ τυφλὸς ὁ ὁποῖος τείνει τὴν χεῖρα καὶ συχνάκις ἀποτείνει τὰς ἐπικλήσεις του εἰς τὸ κενόν, εἶνε σήμερον κληρονόμος τῆς Παυλίνης καὶ συγκληρονόμος τοῦ Παμμαχίου. Τὸν ἀποδα καὶ μὲ δλόκληρον τὸ σῶμα ὑποσπνόμενον ὑποστηρίζουσι τώρα αἱ τρυφεραὶ χεῖρες κόρης. Αἱ θύραι, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἄλλοτε ἐξήρχοντο πλήθη συγκαρτηρίων ἐορταστῶν, πολιορκουνται τώρα ὑπὸ τῶν πτωχῶν. Ὁ μὲν βασανίζεται μέχρι θανάτου μὲ τὴν τυμπανιαίαν κοιλίαν του· ὁ δὲ ἀγλωσσος καὶ ἀλαλος, μὴδὲ νὰ ἰκετεύσῃ δυνάμενος, ἔτι μᾶλλον παρακαλεῖ ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἰμπορεῖ νὰ παρακαλέσῃ ἄλλος, ἐκ παιδικῆς ἡλικίας παράλυτος, δὲν ζητεῖ ἐλεημοσύνην· ἄλλος· ἐν ἀποσυνθέσει ἀπὸ τὸν ἰκτερον, ἐπιζῆ τοῦ ἰδίου του πτώ-

ματος. Καὶ αὐτὸς (ὁ Παμμάχιος) διαβαίνει συνοδευόμενος ἀπὸ τοῦτο τὸ πλήθος, ἐν ταῖς ψυχαῖς των θερμαίνει τὸν Χριστὸν καὶ μὲ τὴν ἀκαθαρσίαν των λευκαίνεται. Τοιοῦτοτρόπως σπεύδει εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ εὐεργέτης τῶν πτωχῶν, ὁ ἐλεήμων τῶν ἐνδεῶν».

Τὰ αὐτὰ ἐλεήμονα συναίσθηματα ἔδειξαν καὶ ἡ Φαβίλλα καὶ αἱ δύο Μελάναι· ἡ μάμμη καὶ ἡ ἐγγονή. Ἡ πλουσία καὶ εὐγενὴς Φαβίλλα, ἐκ τοῦ γένους τῶν Φαβίων ἔλκουσα τὴν καταγωγὴν, ἐγκαταλείψασα τὸν διεφθαρμένον σύζυγον, ἔζη—εἰμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ—μόνον διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Τὸ αὐτὸ καὶ ἀμφοτέραι αἱ Μελάναι· πάντα τὰ ἐκ τῶν πλουσιῶν κτημάτων τῶν εἰσοδήματα ἐδαπάνων χάριν τῶν πτωχῶν. Ἡ μάμμη Μελάνη (ἡ Σπανή) «τὰ κινητὰ πάντα ἑαυτῆς λαβοῦσα» μετὰ τὴν εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν χηρείαν τῆς, μεταβάσα δ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐκ Ρώμης καὶ ἐκεῖ «διαπωλήσασα τὰς ὕλας καὶ εἰς χρυσὸν κατακερματίσασα», περιετύγχανε, κατὰ Γρηγόριον τὸν Νύσσης, τοῖς ἐν τῷ ὄρει τῆς Νιτρίας πατράσι καὶ διηκόνει αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῆς, καθ' ἑσπέραν εἰσφέρουσα αὐτοῖς τὰ πρὸς τὰς χρείας, «ἐκοιμήθη δ' ἐν γήρᾳ καλῶ κομῶσα ταῖς ἐλεημοσύναις καὶ τῷ καρπῷ τῶν ἀγαθῶν ἔργων θριβομένη». Ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς μάμμης ἐβάδισε καὶ ἡ ἐγγονὴ Μελάνη «ἡ νέα». Διότι καὶ αὐτῆ, ἀποταξάμενη τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ μεθ' οὗ συνεζεύχθη ἐν ἡλικίᾳ 13 ἐτῶν καὶ συνέζησεν ἐπτὰ ἔτη, «πρῶτον μὲν—ὡς ἀγγεῖται ὁ αὐτὸς Γρηγόριος—πάντα αὐτῆς τὰ σηνικὰ ἡμιφόρια καλύμματα τοῖς θυσιαστηρίοις ἐδωρήσατο τὰ δὲ λοιπὰ σηνικὰ ἐνδύματα συγκόψασα, διάφορα ἐποίησεν ἐκκλησιαστικὰ ἐπιπλα· τὸν δὲ ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν διὰ θαλάσσης ἀπέστειλεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, Αἰγύπτῳ καὶ Θηβαῖδι νομίματα μυρία». Ἰσάριθμα ἔστειλε καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, εἰς τὴν Παλαιστίνην, εἰς τὰς ἐν ταῖς νήσοις ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐξορίαις ἐπ' ἴσης δὲ εἰς τὰς κατὰ τὴν Δύσιν ἐκκλησίας, «καὶ μοναστηρίοις, καὶ ξενοδοχείοις, καὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις δι' ἑαυτῆς χορηγήσασα καὶ χορηγοῦσα τούτων τετραπλασίονα». πρὸς τούτοις διὰ τῆς περιουσίας τῆς ἠλευθέρωσεν ἀνδράποδα, πάντα δὲ τὰ κτήματά τῆς τὰ πολλὰ καὶ πλούσια πωλήσασα καταλέλοιπεν εἰς χορηγίαν μοναστηρίων καὶ πάντων τῶν δεομένων». Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Μακρίνης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Μεγ. Βασιλείου, τοῦ Νύσσης Γρηγορίου καὶ τοῦ Σεβαστείας Πέτρου, εἶνε ἐκ τῆς ἱστορίας γνωστὸν πόσον ἐβοήθει τοὺς πτωχοὺς ἐκ τῆς περιουσίας τῆς, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν ἐνσκήψαντα εἰς τὴν Καππαδοκίαν λιμόν, ὅποτε τὸ παράδειγμά τῆς ἠκολούθησαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς. Γρηγόριος δὲ ὁ

Θεολόγος λέγει διὰ τὸ φιλελεῆμον τῆς μητρὸς τοῦ Νόννας ὅτι δι' αὐτὴν «μηδὲ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, ἤϊε τι ἄλλο τῶν μεγίστων, ἤρκεσεν ἂν ἀπαντλούμενον τσοῦτος ἔρωσ τοῦ παρέχειν αὐτῇ, καὶ οὕτως ἀμετροσε... ἢ μὴ ὅτι γε τὴν οὐσίαν ἄπασαν, ὅση τε ἦν αὐτοῖς (τοῖς γονεῦσι τοῦ) καὶ ὅση προσεγένετο, μικρότεραν ἤγειτό τῆς οἰκείας ἐφέσεως· ἀλλὰ καὶ ἑαυτὴν καὶ τοὺς «παῖδας» ἐτοίμως ἀπέδοτο ἂν, εἰ πως ἐνῆν, ὥστε ἐκδραπανηθῆναι τοῖς πένησι». Τὰ αὐτὰ λέγει καὶ περὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Γαργόνιον: «Τὶς χεῖρα θαψίλευστέραν τοῖς δεομένοις ἐδειξε; Κοινὸν ἦν ἡ ἐκείνης ἐστία τοῖς πενομένοις ἀφ' αἵματος καταγώγιον, κοινὰ δὲ τὰ ἔντα πᾶσι τοῖς δεομένοις οὐχ ἦττον ἢ ἐκάστοις τὰ ἑαυτῶν... οὐδὲν ἀφῆκε τῆ γῆ πλήν τοῦ σώματος».

Ταῦτα περὶ τῶν μᾶλλον ὀνομαστώων.

Ἀλλὰ τὴν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπήχησιν τῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἐκκλησιῶν τῶν ποιμένων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας μανθάνομεν καὶ ἐκ πολλῶν ἐπιταφίων ἐπιγραμμάτων. Εἰς πολλὰ τοιαῦτα ἐπιγράμματα ἐπαινεῖται καὶ ἐξαιρεῖται πολλῶν ἢ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀγάπη, ἢ φιλανθρωπία καὶ αἱ ἀφθονοὶ ἐλεημοσύναι. Οἱ εἰς οὗς ἀναφέρονται ταῦτα νεκροὶ ἀποκαλοῦνται «φίλοι τῶν πτωχῶν» καὶ «ζηλωταὶ καλῶν ἔργων», «πατέρες» καὶ «μητέρες» «τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν», «ἐλεήμονες», «λιμένες» διὰ τοὺς δυστυχεῖς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Τῶν ἐπιφανεστέρων μάλιστα νεκρῶν τὰ ἐπιγράμματα λεπτομερέστερον περιγράφουν τὴν φιλανθρωπίαν των. Οὕτω περὶ τοῦ ἐπισκόπου Βιέννης Ναρμακίου ἀναγινώσκεται ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἐπιγράμματί του ὅτι οἱ πτωχοὶ ἔφευγον ἀπὸ τὴν μετ' αὐτοῦ συνάντησιν εὐτυχεῖς, οἱ γυμνοὶ ἐνδεδυμένοι καὶ οἱ αἰχμάλωτοι πλήρεις χαρᾶς διὰ τὰ πρὸς ἀπελευθέρωσιν των ὑπ' αὐτοῦ καταβληθέντα λύτρα· ἐπὶ ἄλλου δὲ τάφου ἀναγινώσκεται ἐπιγραμμάκιον λέγον ὅτι ὁ ἐν αὐτῷ νεκρὸς ἀφοῦ τὰ πάντα ἐθυσίασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, πλοσθήσας τὸν πλοῦτον τῆς εὐσεβοῦς πτωχείας ἀνήλθεν εἰς τοὺς ἀστέρας, καὶ ἄλλα πολλὰ παρόμοια.

Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ ἐπιτάφια ἐπιγράμματα ὁμολοῦν περὶ τῆς εὐρείας φιλανθρωπίας τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν.

Ἄλλ' ἡ φιλοπτωχία τῶν χριστιανῶν ἐκείνων ἦτο ὅπως τόσον μεγάλη, ὥστε εἰς τοὺς ἐνδεεῖς προσήρχοντο ἀρωγοὶ καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, οἱ ὅποιοι δὲν ἠδύναντο νὰ καυχῆθωσιν ἐπὶ πλούτῳ καὶ ἐπαρκείᾳ, διότι ἐθεωρεῖτο ἐπιβαλλόμενον νὰ βοηθοῦν οὐ μόνον «ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς», ἀλλὰ καὶ «ἐκ τοῦ ὑστερήματός», κατὰ τὸ γνωστὸν παράδειγμα τῆς εὐαγγελικῆς «πενιχρᾶς χήρας». Καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι

πτωχοὶ χριστιανοὶ ἐπέβαλλον εἰς ἑαυτοὺς ἐκουσίαν νηστείαν ἐπὶ τῷ τέλει νὰ χρησιμοποιῶνται πρὸς περίθαλψιν τῶν πτωχῶν αἱ ἐντεῦθεν εἰς τροφήν καὶ πόσιν προκύπτουσαι οἰκονομίαι. Ἴδου τί λέγει σχετικῶς ὁ «Ποιμὴν» τοῦ Ἑρμά: «οὕτω ποιήσεις: συντελέσας τὰ γεγραμμένα· ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ νηστεύεις μηδὲν γεύσῃ εἰ μὴ ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ ἐκ τῶν ἐδεσμάτων σου ὧν ἐμελλες τρώγειν συμπηφίσας τὴν προσότητά τῆς δαπάνης ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἢς ἐμελλες ποιεῖν, δώσεις αὐτὸ χήρᾳ ἢ ὀρφανῷ ἢ ὑστερομένῳ, καὶ οὕτω ταπεινοφρονήσεις, ἵν' ἐκ τῆς ταπεινοφροσύνης σου ὁ εἰληφῶς ἐμπλήσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν καὶ ἐξῆται ὑπὲρ σου πρὸς τὸν Κύριον». Τὴν τοιαύτην νηστείαν ὁ Ἑρμᾶς χαρακτηρίζει: «καλὴν καὶ ἠλαρὰν καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ Κυρίῳ». Καὶ ὁ Ὁριγένης δὲ γράφει ὅτι «ὑπάρχει μία ἐτι εὐσεβῆς νηστεία ἐπαινουμένη ἐν ταῖς γραφαῖς ἀποστόλων τινῶν· διότι ἐν τινι ἐξ αὐτῶν εὐρίσκομεν λεγόμενον ὅτι μακάριός ἐστιν ὅστις νηστεύει διὰ νὰ διαθρέψῃ τὸν πτωχόν· τοιαύτη νηστεία τυγχάνει ἰδιαζόντως δεκτὴ παρὰ τῷ Θεῷ καὶ ἀληθῶς εἶνε λίαν ἀξιέπαινος, διότι εἶνε μίμησις ἐκείνου ὅστις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθετο ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ ἀδελφῶν». Ἐξ ἄλλου ὁ Τερτυλλιανὸς λέγει περὶ τῶν χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ ὅτι «οἱ ἐπίσκοποι καθόριζόν ἡμέρας νηστείας διὰ τοὺς πιστοὺς διὰ νὰ πληθύνωνται κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον οἱ θησαυροὶ τῶν πτωχῶν». Ἐν δὲ ταῖς «Διαταγαῖς τῶν Ἀποστόλων» ἀναγράφεται: «Εἰ δὲ οὐκ ἔχει τις, νηστεύσας τὸ τῆς ἡμέρας καὶ μερίσας τοῦτο ἐκταξάτω τοῖς ἀγίοις», δηλαδὴ εἰς τοὺς ἐκ τῶν χριστιανῶν δεομένους.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τοιαύτην νηστείαν ἐγνώριζον καὶ οἱ ἔθνηκοι, ὡς γράφει ὁ Ἀριστοτέλης· οἱ Ἀκαδαμόνιοι—λέγει—«Σαμίων δεηθέντων χρήματ' αὐτοῖς εἰς τὴν κάθοδον δοῦναι, ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ ὑποζύγια νηστεύσαι, ὅσον δὲ ἐδάπανα ἕκαστος τοσοῦτον δοῦναι τῆς Σαμῖαις». Ἀλλὰ παρόμοια περιστατικὰ ἦσαν παρὰ τοῖς ἔθνηκοις σπανιώταται ἐξαιρέσεις.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις χριστιανοῖς εὐρίσκομεν θεσμοθετημένην τὴν «δεκάτην» ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, εἰς ταύτην παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑβραίων, κατὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον ἀποχωρίζοντων τὴν δεκάτην χάριν τῶν ξένων, τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν: «μετὰ τρία ἔτη (λέγεται ἐν τῷ Δευτερονομίῳ) ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γεννημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου· καὶ ἐλευσεται Λευῆτης... καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ φάγονται καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα εὐλογῆσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς

ἔργοις οἷς ἐὰν ποιῆς». Οὕτω γράφει ὁ Ὁριγένης: «ὁ νόμος ἐπιτάσσει εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ προσάγωσιν εἰς θυσίαν τὰς ἀπαρχὰς πάντων τῶν καρπῶν καὶ πάντων τῶν ζώων... Θεωρῶ ἐπάναγκες νὰ τηρῆται ὁ νόμος οὗτος κατὰ γράμμα, ὡς καὶ ἄλλοι νόμοι, διότι ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ ὑπάρχουσι ἐντολαὶ ἃς ὀφείλουσι νὰ τηρῶσι καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Κ. Διαθήκης». Αἱ δὲ «Διαταγαὶ τῶν Ἀποστόλων» ἐντέλλονται εἰς τοὺς Χριστιανούς τὸν ἐπίσκοπον στέργειν ὡς πατέρα. . . τοὺς καρποὺς ὕμῶν καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν εἰς εὐλογίαν ὕμῶν προσφέροντες αὐτῷ, τὰς ἀπαρχὰς ὕμῶν καὶ τὰς δεκάτας ὕμῶν καὶ τὰ ἀφαιρέματα ὕμῶν καὶ τὰ δῶρα ὕμῶν...» καὶ «πᾶσαν ἀπαρχὴν προσκομίζεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς διακόνοις εἰς διατροφήν αὐτῶν πᾶσαν δὲ δεκάτην προσφέρεσθαι εἰς διατροφήν τῶν λοιπῶν κληρικῶν καὶ τῶν παρθένων καὶ τῶν χηρῶν καὶ τῶν ἐν πενίᾳ ἐξεταζομένων. Αἱ γὰρ ἀπαρχαὶ τῶν ἱερέων εἰσὶ καὶ τῶν αὐτοῖς ἐξυπηρετουμένων διακόνων». Τοιαύτας προσφορὰς ἐπεθύμει νὰ βλέπῃ καὶ ὁ Καρχηδόνος Κυπριανὸς παρὰ τῶν χριστιανῶν του, διὸ καὶ παρεπονεῖτο ὅτι δὲν ἔπραττον ὅ,τι καὶ οἱ προγενέστεροι «τότε—λέγει ὁ Κυπριανὸς—ἐπώλουν οἰκίας καὶ κτήματα καὶ θησαυρίζοντες ἐν οὐρανοῖς «ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων» καὶ παρέδιδον εἰς τοὺς Ἀποστόλους διὰ νὰ βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς: ἐνῷ σημερον οὐδὲ τὸ δέκατον τῆς περιουσίας μας δίδομεν, ἐνῷ δὲ ὁ Θεὸς διατάσσει νὰ πωλῶμεν, ἡμεῖς, ἀπ' ἐναντίας, ἀγοράζομεν καὶ ἀξάνομεν τὴν κτημοσύνην μας: τοιοῦτοτρόπως ἐμαράνθη ἐν ἡμῖν ἡ ζωτικότης τῆς πίστεως καὶ ἐξησθένησεν ἡ δύναμις τῶν πιστῶν». Ἐκ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας οἱ ζωηρότερον καὶ ἐμμονώτερον παρακινούντες τοὺς χριστιανούς νὰ ἀφιερῶνῳσι τὸ δέκατον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἦσαν ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐν δὲ τῇ Δύσει ὁ μακάριος Ἰερώνυμος, ὑποδεικνύοντες ἅμα καὶ τὴν πρέπουσαν διάθεσιν τῶν παρακινουμένων πρὸς τὸ δίδοναι: «Τοῦτο γὰρ αὐτὸ εἰπεῖν βούλομαι νῦν—λέγει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος—ἵνα οἱ μὲν μὴ δίδοντες διαναστῶσι πρὸς τὸ δοῦναι, οἱ δὲ δίδοντες μὴ μέγα φρονῶσιν, ἀλλὰ προσθήκην ἐργάζωνται».

Π.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀλλὰγὴ φυσιογνωμίας.

Εἶνε βαθὺς ὁ πόνος ὁ ὁποῖος δικνεῖται δι' ὅλης τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ τῷ νέφθει Ἐγκυκλίου διὰ τὴν καὶ παρ' ἡμῖν σοφοῦσαν κρίσιν, ἐρμηνευούσης τὴν θλίψιν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ὀλονὲν μεγαλειέτεραν καὶ ἐμμονωτέραν ἀπομάκρυνσιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωρίας ἀπὸ τῆς θρησκείας

καὶ τῆς ἠθικῆς. Διότι, ὡς ψυχολογεῖ ἡ ἀρχιεπισκοπικὴ Ἐγκύκλιος καὶ ὡς πολλάκις ἀνεπιτήχθη ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ἡ καὶ παρ' ἡμῖν ἐκδηλωθεῖσα κρίσις, ὅσοιδήποτε κἂν χαρακτηρίζεται ὡς οἰκονομικὴ, εἶνε ἀναντιρρητῶς ἠθικὴ, καὶ δὴ κατὰ τόσον ἐκδηλὸν τρόπον, ὥστε πᾶς τις ἐτάζων καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν νὰ πείθεται, ὅτι «ἤλλαξε φυσιογνωμίαν ἡ ζωὴ τῆς ἑλληνικῆς κοινωρίας». Ἡ φράσις αὕτη τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς Ἐγκυκλίου ὀφείλει νὰ διανοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας καὶ νὰ ἀκουσθῇ ὑπὸ πάντων ὡς κώδων κινδύνου, ὡς ἐγερτήριον παροξεντικῶν τῶν κοιμωμένων καὶ ἠτονημένων ψυχῶν, ὡς ἀφύπνισις τῆς νυσταλέας ἐθνικῆς καὶ χριστιανικῆς ἡμῶν φιλοτιμίας. Διότι τὸ μέγιστον τῶν ἐθνικῶν ἀγαθῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ ἐπιζηλούτερον τῶν ὠραίων αὐτοῦ πλεονεκτημάτων, πάντοτε, ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς καὶ μέχρι τῆς χθὲς ἀπετέλει ἡ σεμνοπρέπεια ἢ κοινωνικὴ, ἢ ἐκ τῆς μεγάλης ἠθικῆς τοῦ εὐαισθησίας ἐκπηγάζουσα, χάρις εἰς τὴν ὁποῖαν οἰαδήποτε κρίσις παρουσιάζετο ἐκάστοτε ὡς παροδικὴ καὶ ἐπιπολαία, μὴ θίγουσα τὰ βάθη τῶν ἑλληνικῶν ψυχῶν καὶ μὴ διασάλευουσα τὰ κύρια εἰρησμοῦ τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Ἐὰν ἡ σημερινὴ κρίσις εἶνε αἰσθητὴ ὡς ἐκτάκτως ὀδυνηρά, τοῦτο ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἠθικῆς φυσιογνωμίας τῆς κοινωρίας μας, διότι «ὀποῦ στερεῖται ἡ πηγὴ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἐκεῖ στερεῖται πᾶσα δύναμις καὶ πᾶσα ἐλπίς, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἀληθῆς χαρὰ καὶ εὐτυχία».

Ἡθικὴ ἀμβλυνοσις.

Ὅτι ἡ ἐπὶ τὰ χεῖρω τροπὴ τῆς ἑλληνικῆς κοινωρίας ὀφείλεται εἰς ἀμβλυνοσιν τοῦ ἠθικοῦ αὐτῆς αἰσθητηρίου μαρτυρεῖ οὐ μόνον ἡ προλοῦσα ἀφθονία τῶν κοινωνικῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν, ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεώς των. Πρόσφατα ἀκόμη ἐγκλήματα ἀποτελοῦσιν ἐκδηλώσεις τοιαύτης κτηνωδίας, ὥστε νὰ συμπεραίνεται δι' οἱ θράσται τῶν πράγματι νὰ μὴ ἦνε δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἄνθρωποι. Τὸ δὲ θλιβερώτατον ἐν τούτῳ εἶνε ἡ γενικότης τῆς ἠθικῆς ἀκαισθησίας, ἢ σχεδὸν καθολικότης τῆς ἠθικῆς κενότητος, ὥσει ἐξεθροισθῆ καὶ ἐμαράνθη τέλειον ἢ συνείδησις, εἰς πλήρη πώρωσιν κατανηθῆσασα. Περὶ ἐκδηλώσεως τῶν φυσικῶν ὁρμῶν πρεκειμένων, ἐκ τῶν τάξεων τῶν ἀνεπτυγμένων—αὐτῶν τούτων τῶν λατρῶν—παρέχονται «κανόνας» προφυλάξεως καὶ ὑγεινῆς κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος ἀγνοεῖ τελείως τὴν ἠθικὴν ἔποψιν: ἐὰν δὲ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν οἱ ἀναριθμητοὶ δημοσιογραφικοὶ ὀχετοὶ δι' ὧν ἐκβράζεται ὑπ' ἀνθρώπων ἀνεπτυγμένων εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ κοινοῦ πᾶσα ἀκαθαρσία, ἀποβαίνει εὐνόητος ἢ ἀσυνείδησια, μεθ' ἧς δια-

πράττονται τὰ ἐγκλήματα ὑπὸ ἀνθρώπων κατωτέρου πολιτισμοῦ.

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς.

Τὰ σοβαρώτερα τῶν δογμάτων τοῦ παρ' ἡμῖν ἡμερησίου τύπου ἐκ τῆς ἀφορμῆς τῶν ἁγίων ἑορτῶν ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας νὰ δημοσιεύσουν ἐπικαιρα φρονηματολογικὰ ἄρθρα, νὰ ἐξάρουν τὸ ὕψος τῶν ἀξιών τῆς θρησκείας τοῦ ἐν Βηθλεὲμ κατὰ σάρκα γεννηθέντος Σωτήρος Χριστοῦ καὶ νὰ διαγράψουν τὴν ἀντίστοιχον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς διεθνῆς καὶ ἑλληνικῆς δεοντολογικῆς ἰδεολογίας καὶ πρᾶξις, μόνως δυναμένας νὰ γεννήσουν αἰσιοδοξίαν, νὰ ἀναζωογονήσουν τὴν ἐλπίδα εἰς μίαν αὐριαν καλλιτέραν, νὰ ἐμβάλουν θάρρος εἰς τὰς ἀπογοητευμένας ψυχὰς καὶ νὰ δημιουργήσουν μίαν ζωὴν πραγματικῶς ὑψηλὴν, εὐγενῆ καὶ ὠραία.

«Ἡ ἑλλίς—ἔγραφεν ἡ «Πρωτὰ»—δίδει τὸ θάρρος πρὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνακτηθῶν τὰ χαμένα ἀγαθὰ. Ἐὰν οἱ ταγοὶ τῆς γῆς ἦτο δυνατόν ν' ἀντιληφθῶν πόσον ἡ ἀνάκτησις τῶν θὰ διηκολύνετο ἔὰν ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν, ἔὰν ἐβασίλευεν «ἐπὶ γῆς εἰρήνη καὶ εὐδοκία ἐν ἀνθρώποις», θὰ κατηύθυνον κάθε προσπάθειάν των πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐδοκίας καὶ τῆς εἰρήνης», αἱ ὁποῖαι μόναι δύνανται νὰ ἐνώσουν τὰς προσπάθειάς των λαῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν τάξεων πρὸς μίαν γενικὴν ἀπολύθρῳσιν. Καὶ δὲν εἶνε καταλληλότερος καιρὸς διὰ νὰ σκεφθῆ κανεὶς τοῦτο ἀπὸ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι τρέπουν τὸν νοῦν τῶν πολιτισμένων λαῶν τῆς Χριστιανασύνης πρὸς μίαν διάθεσιν καλωσύνης καὶ ψυχικῆς γαλήνης...».

Καὶ ἡ «Ἐστία», διαπιστοῦσα πόσον κηρόγματα ἄλιστικά ταπεινά καὶ σκοτεινά, ἀποπειραθέντα νὰ ἀνικαταστήσουν τὸ ὑψηλὸν κήρυγμα τοῦ Θεανθρώπου καὶ γεννήσαντα πνευματικὴν ἀναρχίαν, ἤμβλυναν τὴν ψυχικὴν τῶν ἀνθρώπων ἀντίστασιν καὶ ἐγέννησαν τὸν δισταγμὸν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἐπέτειναν τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπάγεται ὅτι ὀλίγα μόνον ἔτη ἤρκεσαν διὰ νὰ ἀποδειχθῶν ἀνίκανα νὰ ἀναπληρώσουν τὸ κενὸν τὸ παραχθέν εἰς τὰς ψυχὰς ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔνεκα τούτου δὲ

«διστακτικά, δειλὰ-δειλὰ, σὰν τὸν ἀποστάτην, ὁ ὁποῖος ἐντρέπεται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν μετάνοιάν του, ὁ ὁποῖος διστάζει νὰ ἐπιδείξῃ ὄλην τὴν δυστυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν εἶχε βυθίσει ἡ ἀποστασία, ἐπανερχεται ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸν Χριστιανισμόν».

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλως, διότι τὸ κήρυγμα τοῦ Θεανθρώπου εἶνε τὸ μόνον δυνάμενον νὰ λύσῃ τὰ μεγάλα τῆς προβλήματα, νὰ βελτιώσῃ τὴν σημερινὴν τραγικὴν τῆς κατάστασιν καὶ νὰ παρασκευάσῃ αἰσιώτερον μέλλον εἰρήνης, ἀλληλεγγύης, εἰλικρινοῦς συνεργασίας τάξεων καὶ ὑψηλῆς ἠθικῆς.

«Ποῖον δόγμα, ποῖον θεήσκευμα, ποῖα κοσμοθεωρία ἐμπνέεται περισσότερο ὑπὸ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, παρὰ ὁ Χριστιανισμός, τοῦ ὁποῖου ὁ ἰδρυτὴς ἐκήρυξε τὴν εἰρήνην, τὴν καλωσύνην, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλληλεγγύην, μὲ τόσον ὑψηλὰς καὶ συγκινητικὰς ἐκφράσεις, ὥστε νὰ κατακτήσῃ ἡ θρησκεία αὐτὴ τὸν κόσμον ὁλόκληρον καὶ νὰ ἀντισταθῇ νικηφόρος, ἀκαταμάχητος εἰς διωγμούς, κινδύνους, ἐπιθέσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰώνων;»

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ νέου ἔτους ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀντήλλαξε συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα μετὰ τῶν Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πάντων τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

—Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ νέου ἔτους ἐπεσκέφθησαν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ ἄλλοι Ὑπουργοί, ὁ πρῶν Πρωθυπουργὸς κ. Ε. Βενιζέλος, οἱ Ὑπασπισταὶ καὶ Γραμματεῖς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τινὲς τῶν Προσβευτῶν τῶν Ξένων Δυνάμεων καὶ ἄλλοι τῶν ἐπισήμων.

—Τῇ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους κατὰ τὸ ἔθος ἐκόπη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ἡ βασιλόπηττα. Παρεκάθησαν δὲ εἰς τὴν τράπεζαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Τραπεζοῦντος Χρυσανθῆς, Πτολεμαίδος Ἰωακείμ, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος, Κυθήρων Δωρόθεος, Λαοδικείας Δωρόθεος Ἐπίσκοπος Πατάρων Μελέτιος, ὁ Ἐξαρχὸς τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀρχιμ. Βενέδικτος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Γερμανός, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Σπεράντζας, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμ. Ἰάκωβος, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Χρυσόστομος, οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμ. Γρηγόριος καὶ Δαμιανός, ὁ Διάκονος Στέφανος καὶ οἱ κ. κ. Φαρλέκας καὶ Λεοντόπουλος. Τῇ ἐπαύριον δὲ δευτέρῃ ἡμέρῃ τοῦ νέου ἔτους κατὰ τὴν πρὸ ἐτῶν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου συνήθειαν, παρετέθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τίμιον εἰς τοὺς Καθηγητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκόπη ἡ βασιλόπηττα.

—Τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἀποφασίσασθαι τὴν πλήρωσιν τῆς ἑδρας τῆς Ἑρμηνείας τῆς Π. Διαθήκης καὶ τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης, ἐδημοσιεύθη ἡ σχετικὴ προκήρυξις περὶ ὑποβολῆς ὑποψηφιότητος ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως.

—Πρὸς τὴν ἐνωσιν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων συνεπέειρε καὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀνεκοίνωσε τὰ ἐξῆς: Μετὰ λύπης πληροφορούμεθα, ὅτι τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τινὲς ἀρνοῦνται νὰ καταβάλλωσιν εἰς τοὺς ἐφημερίους τῶν ἱερῶν ναῶν τὸν νομίμον μισθόν. Κατὰ τὸ ἄρθρον 16 παρὰ γρᾶφ. 2 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 οἱ ἄρμοι καὶ αἱ κοινότητες βαρύνονται διὰ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἱερῶν τῶν μὴ ἐνοριακῶν ναῶν τῶν Νεκροταφείων, εἰς

τούτους δὲ συμπεριλαμβάνονται ἐν ἀπολύτῳ ἰσοτιμίᾳ πάντες οἱ εὐρεθέντες τοποθετημένοι ἐν αὐτοῖς ὅπως δήποτε κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου 5439, μηδεμίᾳ ἀπομακρύνσεως αὐτῶν ἐπιτροπομένης νόμῳ χάριν μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων. Ὁ ὑπὸ τούτων ὀφειλόμενος νὰ καταβάλληται μηνιαῖος μισθὸς εἰς ἕκαστον τῶν ἱερῶν εἶναι ἐπίσης ὀρισμένον ὑπὸ τοῦ νόμου. Κατὰ τὴν παράγραφ. 2 τοῦ ἄρθρου 113 τοῦ νόμου καὶ ἐφημέριοι τῶν δημοσίων ἐν γένει καταστημάτων ἢ ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἔχουσι τὰς διὰ τὰς θέσεις, αἷς κατέχουσιν, ὀριζομένας ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων ἀποδοχάς, ἐφ' ὅσον δὲ εἰδικοί νόμοι, ἰσχύοντες καὶ μετὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου 5439, καταργήσαντες πᾶσαν ἀντικειμένην αὐτῷ προγενεστέραν διάταξιν (ἄρθρον 126), δὲν προβλέπουσιν ἄλλως, ἢ μισθοδοσία τῶν ἐφημερίων τῶν νεκροταφείων δέον νὰ γίνηται συμφώνως τῷ νόμῳ τούτῳ, ἣτοι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προσόντων τῶν ἐφημερίων κατὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 11 τοῦ ὡς ἄνω νόμου μισθοδοτικῆν κλίμακα. Ὅθεν παρακαλοῦμεν, ὅπως ἀνακοινώσῃτε τοῦτο εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας διὰ τὴν συμμόρφωσιν αὐτῶν πρὸς τὴν νόμιμον κατεῦθυνσιν καὶ ἀποφυγὴν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν ἀδικουμένων ἱερῶν.

— Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῶν Χριστουγέννων διένειμεν εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς 145 χιλ. δραχμὰς εἰς τοὺς ἀπόρους. Ὡσαύτως, διὰ τῶν ἐνοριακῶν φιλοπτώχων ταμείων διένειμε περι τὰς 800 χιλ. δραχμὰς. Ὡσαύτως διένειμαν ἀνάλογα ποσὰ καὶ τὰ φιλόπτωχα ταμεία τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

— Τῇ 26 Δεκεμβρίου ἐν τῷ ναφῆ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθηνῶν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου χορηγίᾳ τοῦ ἐνορίου κ. Παπαγεωργίου ἐδωρήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας εἰς 100 ὄρφανά καὶ ἄπορα παιδιὰ τῆς ἐνορίας ἐνδύματα. Ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος ἐξῆρε τὴν φιλάνθρωπον δωρεάν τοῦ κ. Παπαγεωργίου καὶ ἐπήνεσε τὴν κοινωνικὴν πράξιν τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας.

— Κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς 1ης τοῦ νέου ἔτους ἀνεγνώσθη ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἢ ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευομένη παραινετικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

— Τὴν παρελθούσαν Τρίτην σεμνὴ ἐορτὴ ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ Ὀρφανοτροφείῳ Βουλιαγμένης. Αἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανικαὶ Ἐνώσεις Πειραιῶς τῇ συμμετοχῇ καὶ τῶν Ἐνώσεων Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν Πανοσ. Προκόπιον Καλλιωντζῆν καὶ τὸν Αἰδεσ. Ἄγγελον Νησιώτην προσήνεγκαν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προστατευόμενα ὄρφανά ἐνδύματα, παιγνίδια καὶ γλυκύσματα. Εἰς προσφάνησιν τοῦ Πανοσιολ. Προκόπιου Καλλιωντζῆ ἀπαντήσας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἠψυχάρησεν θερμῶς τὰς Ὀρθοδόξους Χριστιανικὰς Ἐνώσεις, ἀφορμὴν δὲ λαβὼν ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων δωρεῶν τοῦ βιομηχάνου Γεωργίου Παπαγεωργίου ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν, ὠνόμασεν αὐτὸν «Προστάτην τῶν Ὀρφανῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν». Ὁ Αἰδεσ. Ἄγγελος Νησιώτης εὐχαριστήσας διὰ τὴν πρὸς τὰς Ἐνώσεις στοργὴν τοῦ Μακαριωτάτου διεβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι καὶ ἐφεξῆς θὰ ὑποστηρίξῃσι θερμῶς τὸ ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν φιλάνθρωπον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐχορηγήθησαν ἄδεια: τῷ σεβ. Νευροκοπίου δεκα-

πενθήμερος διὰ Θεσσαλονίκην πρὸς θεραπείαν, τῷ σεβ. Παροναξίας δεκαπενθήμερος δι' Ἀθήνας, τῷ σεβ. Δροῦνουπόλεως καὶ Πανωνιανῆς ἐνὸς μηνὸς δι' Ἀθήνας καὶ τῷ σεβ. Πτολεμαῖδος τρίμηνος ἄδεια.

— Ἀδείξ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁ σεβ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανὸς μετέβη εἰς Καλάμας πρὸς επίσκεψιν τοῦ ἀσθενούντος σεβ. μητροπολίτου Μεσσηνίας.

— Ἐπετράπη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπως ὁ μοναχὸς Γαβριὴλ Μπούρας ἀδελφὸς τῆς ἱ. μονῆς «Κερυνίτης» τῆς ἱ. Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλουπόλεως, ὁ ἐκτίων τὴν ποινὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ἱ. μονῇ «Μετῶρων» ἐκτίσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς ἐν τῇ ἱ. μονῇ «Ταξιαρχῶν» τῆς ἱ. μητροπόλεως Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας.

— Τῇ παρελθούσῃ ἐβδομάδι ἐγένετο σύσκεψις ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ μετὰ τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ. πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀφορῶν τῶν εἰς τὰ τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ ταμείου ἀσφαλίσεως κλήρου τῆς Ἑλλάδος.

— Ὡσαύτως ἐγένετο σύσκεψις ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ τοῦ συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ, εἰς ἣν προσήλθον κατόπιν προσκλήσεως καὶ ἔλαβον μέρος διάφοροι οἰκονομολόγοι τῶν τραπεζῶν πρὸς ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορούντων τὸν ὄργανισμὸν διοικήσεως ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

— Ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐν καιρῷ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐνωσις τῶν ὀργανισμῶν ΟΔΕΠ καὶ ΤΑΚΕ μόνον ὡς πρὸς τὴν διοικησὶν ἑκατέρου τῶν ὀργανισμῶν διατηροῦντος τὴν αὐτετέλειαν καὶ τὸν ἴδιον σκοπὸν αὐτοῦ.

— Ἐκονοποιήθησαν τοῖς σεβ. μητροπολίταις πρώην Παραμυθίας, Φλωρίνης, καὶ Λαγκαδᾶ τὰ διατάγματα δι' ὧν ἐπικυροῦνται ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Συνόδου περὶ ἀποδοχῆς τῆς παραιτήσεως αὐτῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν των.

— Διεββιάσθη παράκλησις ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὅπως ἐπιτρέπηται εἰς τοὺς σεβ. μητροπολίτας τοῦ Κράτους ἢ ἐλευθέρῳ κυκλοφορίᾳ καὶ ἐκτός τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ὡς γίνεται καὶ διὰ τοὺς βουλευτὰς καὶ Γερουσιαστὰς.

— Δι' ἐγγράφου αὐτῆς ἡ Ἱ. Σύνοδος πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων παρεκάλεσεν ὅπως μὴ πραγματοποιηθῆ ἢ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως μελετωμένη κατάργησις τῆς διευθύνσεως θρησκευμάτων, δι' οὗς λόγους λεπτομερῶς ἀναπτύσσει. Τὸ Ὑπουργεῖον ἀπήντησεν ἀποδεχόμενον τὴν παράκλησιν τῆς Συνόδου.

— Διωρίσθη ὑπὸ τοῦ σεβ. Πατρῶν ὁ μοναχὸς Ἀνθίμος Μετζελόπουλος ὡς σύμβουλος τῆς ἱ. μονῆς «Χρυσοποδαριωτίσσης» ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος τοιοῦτου Μελετίου Στασινοπούλου.

— Ἐξ ἰδίας συμβολῆς καὶ ἐξ ἐράνου μεταξὺ τῶν ἐν Ροδεσίᾳ τῆς Ἀφρικῆς ὁμογενῶν ἢ ἐκεῖ ἐγκατεστημένη εὐγενῆς καὶ φιλάνθρωπος δέσποινα κυρία Αἰκατερίνη Βεντούρη συλλέξασα ποσὸν ἐκ λιρῶν ἀγγλ. 64 διεβίβασεν αὐτὸ πρὸς τὴν ἀξιότιμον διεύθυνσιν τῆς ἐνταῦθα Ἰονίου Σχολῆς ἵνα ἀγορασθῶσι χρεῖώδη, τροφίμα, καὶ γλυκύσματα καὶ παιγνίδια διὰ τὰ ὄρφανά τοῦ ἐν Βουλιαγμένῃ Ἐκκλησ. Ὀρφανοτροφείου. Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἰονίου βοηθημένη ὑπὸ τῶν μαθητιῶν τῆς διένειμε τὰ δῶρα εἰς τὰ ὄρφανά τῇ παραμονῇ τῶν Χριστουγέννων μεταβάσα εἰς Βουλιαγμένην, ἐνθα εὐγνώμονος δεξιώσεως τυχοῦσα ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐσκόρπισε δαψιλῆ ἐορτικὴν χαρὰν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μικρῶν.

— Εἶνε ἴσως γνωστὸν ὅτι ἐν Ἰαπωνίᾳ ὑπάσχει Ὀρθό-

δοξος Ἐκκλησία ἀριθμοῦσα σήμερον περὶ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας Ἰαπώνων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην Σέργιον. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, παρακληθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἀπέστειλε πρὸ τινῶν μνηνῶν, διὰ τῆς ἐνταῦθα Ἰαπωνικῆς πρεσβείας, ὡς δῶρον, καλλιτεχνικὴν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας, δι' ἐπιστολῆς του, ληφθεῖσης χθές, μέσῳ Σιβηρίας, συγγαίρων τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων, ἐκφράζει πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ὀρθοδόξου Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ πολῦτιμον δῶρον, πληροφορεῖ δὲ ὅτι ἡ εἰκὼν ἐξετέθη εἰς τὸν ὀρθόδοξον ναὸν τοῦ Τόκιο, προκαλοῦσα τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν συγκίνησιν τῶν ὀρθοδόξων Ἰαπώνων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Αὐστραλίας κ. Τιμόθεος περιουθεύσας ἀνά τὴν ἀχανῆ αὐτοῦ ἐπαρχίαν ἐπεσκεψθῆ τὰς ἐν Brisbane, Cairns, καὶ Innisfail Q'land ἑλληνικὰς κοινότητας, τακτοποιήσας δὲ τὰς ἑκασταχοῦ ὑποθέσεις καὶ εὐλόγησας τοὺς μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας δεξιωθέντας αὐτὸν χριστιανούς, ἀνεκάμψεν εἰς τὴν ἐν Sydney ἔδραν τοῦ ἵνα ἐκεῖ διεέλθῃ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ νέου ἔτους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος διεβίβασε πρὸς τὸν νέον Κυβερνήτην Κύπρου ἔκκλησιν δι' ἧς παρακαλεῖ ὅπως διευκολόνῃ τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάναδον τῶν ἐν ὑπερορίᾳ σεβ. μητροπολιτῶν Κυρηνείας καὶ Κιτίου, ἐπιτρέψῃ δ' ἐφεξῆς ἐλευθέραν τὴν κωδωνοκρουσίαν τῶν ναῶν. ἀπαγορευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ προκατόχου κυβερνήτου τῆς νήσου. Ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἀρχιερέων ὁ μὲν πρῶτος ἔλαβεν ἡδὴ ἄδειαν μεταβάσεως εἰς Ἑλλάδα ὡς Ἕλλην ὑπῆκοος, ὁ δὲ δεύτερος εἰς Γαλλίαν ἔνθα θὰ διαμενῇ παρὰ τῷ ἀδελφῷ του.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἡ «Ἐκκλησία» ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πᾶσαν νέαν ἔκδοσιν, ἧς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

Γ. Μ. Βαλέττα, Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος Ἀγαλλιανὸς καὶ τὸ ἐν Δέσφῳ ἀναμορφωτικὸν ἔργον του. Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος» 1922.—Ὁ ἐν λόγῳ ἅγιος εἶνε ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐν Δέσφῳ πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Μονῆς τοῦ Λεωμῶνος, ἧς ἐγένετο καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν δουλείαν δύσμορον καὶ διὰ τὴν Δέσφον ἐποχὴν εἰς τῶν κυριωτάτων παραγόντων τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τῆς νήσου. Ὁ σ. μελετήσας μετὰ σπανίας ἐπιμελείας τὸ σχετικὸν πρὸς τὸν ἅγ. Ἰγνάτιον ὄλικόν, τὸ σωζόμενον ἐν τῇ πολυτίμῳ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν λόγῳ μονῆς, ὡς καὶ πᾶσαν τὴν σχετικὴν φιλολογίαν, ἐφιλοπόνησεν εὐσυνειδητῶν πρωτότυπον ἐπιστημονικὸν ἱστορικὸν σπούδασμα, εὐδοίωνον προαιωνιζόμενον τὴν περαιτέρω ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν. Τὴν μελέτην καθιστῶσιν ἀξίαν ἰδιαζούσης προσοχῆς αἱ ἐν αὐτῇ παρεχόμεναι ἐξ ἀνεκδότων πηγῶν πληροφορίαι, τὸ κριτικὸν πνεῦμα τῆς πραγματείας καὶ τὸ εὐμέθοδον τῆς ἐκθέσεως. Ὁ ἅγ. Ἰγνάτιος ὑπῆρξε πραγματικὸς ἀναμορφωτὴς διὰ τὴν Δέσφον. Ὡς ὀρθῶς γράφει ὁ σ. κατακλείων τὴν μελέτην του, «ὁ σπάνιος μοναστὴς τοῦ Λεωμῶνος ἀνῆκε εἰς τοὺς ἀφανεῖς ἐκείνους ρασοφόρους τῆς δουλείας, οἱ ὅποιοι συνεμερίσθησαν τὴν σκληρὰν περιπέτειαν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ πλησίον του διεφύλαξαν ἀθρόοβως ὅ,τι οἱ κατοπινὲς χρόνοι εἶδον διὰ νὰ ἀναμορφώσουν. Ἡ ἔκκλησία καὶ ὁ λαὸς τῆς νήσου τὸν ἐτίμησαν ὡς ἅγιον. Ἡ ἱστορία με ἰδιαιτέραν προοπτικὴν θὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἔργον του». Ἡ μελέτη ἀνεδημοσιεῖται ἐκ τῆς «Θεολογίας» εἰς κομψὸν τεῦχος.

Ἰωάννου Σπ. Ράμφου π. θ., Διευθυντοῦ τοῦ Ἐκκλησ. Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης, Τὸ πρῶτον σάλπισμα τῆς παιδείας ἐν Κιμῶλι κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Ἀθήναι, τύποις «Φοῖνικος», 1932.—Ἐν τῷ κομψῷ τούτῳ τεύχει δημοσιεύεται, κατ' ἀνατύπωσιν ἐκ τῶν «Κιμωλιακῶν», λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν Κιμῶλι τῇ 18 Φεβρ. 1823 προτρεπτικὸς τῶν Κιμωλιῶν ν' ἀγαπήσουν τὴν παιδείαν καὶ νὰ στολίωσιν τὴν πατρίδα τῶν «ὡς νύμφην μετὰ τὴν σπουδὴν». Τὸν λόγον τοῦτον ὁ φιλέρευνος σ. ἀποδίδει εἰς τὸν Βάμβαν, στηρίζει δὲ τὴν γνώμην του κυρίως ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Βάμβας, ἐπὶ τῷ ἀκουσμάτι τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἀράμαλη εἰς τὴν Κόρινθον, κατέφυγεν εἰς τὴν Μῆλον, ὁποῦθεν πιθανώτατον εἶναι νὰ ἐπεσεκέρθη καὶ τὴν ἐγγύτητα κειμένην Κιμῶλον. Τὴν Κιμῶλον ὁ Βάμβας ἀποκαλεῖ Κ ὕ μ η λ ο ν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 81 ἕως 87 τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου 1912 διατάγματος περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν καὶ ΤΑΚΕ ἰσχυουσῶν διατάξεων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν 1) τοῦ ἐν καταβόρῳ ἰ. ναοῦ τῆς ἁγ. Βαρβάρας καὶ 2) τοῦ ἐν Κομμένῳ ἰ. ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ὀρίζομεν δὲ πρὸς ὑποβολὴν τῶν σχετικῶν αἰτήσεων τῶν υποψηφίων μετὰ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τοῦ ἀνω διατάγματος πιστοποιητικῶν προθεσμίαν μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1933. Τὰ δι' ἀμφοτέρων τῶν θέσεων ἀπαιτούμενα προσόντα εἶναι τοῦλάχιστον ἀπολυτήριον σχολαρχείου. Ἐν Ἀρτῇ τῇ 18 Δεκεμβρίου 1932. † Ὁ Ἀρτῆς Σπυρίδων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης.

Ἡ ἱερὰ μητρόπολις Θεσσαλονίκης προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου 5148 ἄρθρον 78 ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα (Ἄρθρον 80) προκειμένου νὰ διενεργηθῇ ἀνακήρυξις υποψηφίου ἱερέως πρὸς πληρωσιν δι' ἐκλογῆς τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως Κρηθιάς. Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 22 Δεκεμβρίου 1932. † Ὁ Θεσσαλονικῆς Γεννάδιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Παροναξίας

Προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῇ υποψήφιος διὰ τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας Κεραμοτῆς προσκαλοῦνται οἱ ἔχοντες τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις των, μέχρι τῆς 15ης Ἰανουαρίου 1933 ἔτους, μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν συμφώνως τῷ νόμῳ. † Ὁ Παροναξίας Ἱερόθεος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Παροναξίας.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημεριῶν» καλοῦμεν τὸ δεύτερον ἤδη τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Πάρῳ ἱεροῦ ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς. Ὀρίζομεν δὲ πρὸς ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν προθεσμίαν μέχρι τῆς 25ης Μαρτίου 1933 ἔτους. † Ὁ Παροναξίας Ἱερόθεος.

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

Προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν υποψήφιοι διὰ τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Καρακορονίου προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ ἱερατευθῶσιν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐνορίᾳ, ἵνα δι' αἰτήσεως των ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1933. † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός.